
**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA
GMINY ŚWIESZYNO**

DO ROKU 2007

Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2012

opracowany przez:

Eko-Efekt Sp. z o.o.
02-679 Warszawa
ul. Modzelewskiego 58A / 89
Biuro Białystok
ul. Św. Rocha 5 / 309
15-879 Białystok
tel. / fax 085 747 03 27
e-mail: bialystok@ekoefekt.pl

Autorzy opracowania:
mgr inż. Antoni Tworkowski
mgr inż. Joanna Sawicka

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA
GMINY ŚWIESZYNO**

DO ROKU 2007

Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2012

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
1.1. WPROWADZENIE	5
1.2. PODSTAWA OPRACOWANIA	5
1.3. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU	5
1.4. CEL PROGRAMU	6
1.5. ZAWARTOŚĆ PROGRAMU	6
2. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY ŚWIESZYNO	7
2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE GMINY	7
2.2. DEMOGRAFIA, LUDNOŚĆ I SYSTEM OSADNICZY GMINY	7
2.3. GOSPODARKA	8
3. CHARAKTERYSTYKA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA, ZASOBÓW NATURALNYCH ORAZ TECHNICZNEJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA	9
3.1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW	9
3.2. CHARAKTERYSTYKA FIZJOGRAFICZNA, GEOMORFOLOGIA, RZEŻBA TERENU	9
3.3. WARUNKI GLEBOWE, HYDROGEOLOGICZNE I HYDROLOGICZNE	10
3.4. ZASOBY I RÓŻNORODNOŚĆ PRZYRODNICZA OBSZARU GMINY	13
3.4.1. Uwarunkowania przyrodnicze	13
3.4.2. Chronione gatunki flory i fauny na obszarze gminy	14
3.4.3. Parki, aleje, zadrzewienia	16
3.4.4. Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną	16
3.4.5. Obszary i obiekty przyrodnicze predysponowane do ochrony prawnej	18
3.5. UWARUNKOWANIA KLIMATYCZNE	20
3.6. TECHNICZNA INFRASTRUKTURA OCHRONY ŚRODOWISKA	21
3.6.1. Zaopatrzenie w wodę	21
3.6.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków	23
3.6.3. Gospodarka odpadami	25
3.6.4. Gospodarka cieplna, gazownictwo i energetyka	26
4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY ŚWIESZYNO	28
4.1. ZANIECZYSZCZENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	28
4.2. ZANIECZYSZCZENIA POWIERZCHNI ZIEMI	30
4.3. ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	30
4.4. HAŁAS	31
4.5. PROMIENIOWANIE NIJONIZUJĄCE	32
4.6. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA I POWAŻNE AWARIE	32
5. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	34
5.1. PROGRAMY SEKTOROWE I REGIONALNE	34
5.2. CELE, ZAŁOŻENIA I KIERUNKI ROZWOJU GMINY	34
5.3. ZAŁOŻENIA POLITYKI EKOLOGICZNEJ W ODNIESIENIU DO GMINY, LIMITY RACJONALNEGO WYKORZYSTANIA ZASOBÓW ŚRODOWISKA	37
5.3.1. Limity krajowe ujęte w „II Polityce ekologicznej państwa”	38
5.3.2. Podział limitów krajowych na limity wojewódzkie i powiatowe	38
5.3.3. Limity racjonalnego wykorzystania środowiska w województwie zachodniopomorskim ujęte w WPOŚ	39

5.3.4. Limity racjonalnego wykorzystania środowiska w powiecie koszalińskim ujęte w PPOŚ	40
5.3.5. Gminny poziom limitów racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska	41
6. CELE EKOLOGICZNE I KIERUNKI ICH REALIZACJI	42
6.1. CELE EKOLOGICZNE DO ROKU 2012 WRAZ Z KIERUNKAMI DZIAŁAŃ	43
6.2. CELE EKOLOGICZNE DO ROKU 2008	52
7. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ I URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH	54
8. MONITORING I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM, W TYM PROGRAMEM.....	62
8.1. MONITORING STANU ŚRODOWISKA I MONITORING POLITYKI EKOLOGICZNEJ	62
8.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM	62
8.3. HARMONOGRAM WERYFIKACJI CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ORAZ TERMINÓW PRZYGOTOWYWANIA RAPORTÓW Z WYKONANIA PROGRAMU	63
8.4. EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	63
8.5. UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O STANIE ŚRODOWISKA I WYKONANIU PROGRAMU	63

1. WSTĘP

1.1. Wprowadzenie

Program ochrony środowiska ma za zadanie pomóc w rozwiązywaniu istniejących problemów w zakresie ochrony środowiska, a także przeciwdziałać zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości. „**Program ochrony środowiska dla Gminy Świeszyno**” jest zarówno długoterminowym planem strategicznym do roku 2012, jak też planem wdrożeniowym do roku 2007.

W myśl art. 10 Ustawy o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw z dnia 27 lipca 2001r. (Dz.U. z 2001r. Nr 100, poz. 1085) niniejszy program ochrony środowiska został opracowany zgodnie z polityką ekologiczną państwa. Wdrożenie programu umożliwi osiągnięcie celów założonych w tej polityce oraz realizację zasad, a także stworzenie i funkcjonowanie na analizowanym obszarze zintegrowanego zespołu instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska naturalnego, spełniającego wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska.

1.2. Podstawa opracowania

Opracowanie niniejszego Gminnego Programu Ochrony Środowiska wynika z:

- ▣ art. 10 Ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001r. Nr 100, poz. 1085),
- ▣ art. 17 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001r. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.):

Gmina w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska uwzględniając wymagania art. 14 ww. ustawy, tj.: na podstawie aktualnego stanu środowiska określa w szczególności:

- ▣ *cele ekologiczne,*
- ▣ *priorytety ekologiczne,*
- ▣ *rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,*
- ▣ *środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.*

1.3. Główne założenia Programu

W związku z tym, że istnieje ścisła zależność pomiędzy stanem środowiska, jakością jego poszczególnych komponentów i rozwojem gospodarczym gminy, w Programie zaprezentowano:

- ⇒ podejście sektorowe, w odniesieniu do analizy aktualnego stanu środowiska oraz monitorowania jego przyszłych zmian,
- ⇒ podejście integralne, dotyczące określenia działań niezbędnych do realizacji w dziedzinie ochrony środowiska, związanych z głównymi kierunkami rozwoju gminy.

Niniejszy Gminny Program Ochrony Środowiska uwzględnia: założenia, kierunki rozwoju, zadania oraz inne dane istotne przy sporządzaniu ww. dokumentu, wynikające, m.in. z opracowań, tj.:

- strategia rozwoju gminy,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,

-
- waloryzacja przyrodnicza gminy,
 - plany zaopatrzenia w media,
 - gminny plan gospodarki odpadami,
 - inwestycyjne plany wieloletnie,
 - raport WIOŚ o stanie środowiska na terenie gminy (z 2004 r.).

Przy sporządzaniu niniejszego Gminnego Programu Ochrony Środowiska zostały uwzględnione wymagania obowiązujących przepisów prawnych, dotyczących ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

Ponadto przy sporządzaniu niniejszego Gminnego Programu Ochrony Środowiska uwzględnione zostały:

- ⇒ wytyczne Ministerstwa Środowiska dotyczące opracowywania programów ochrony środowiska,
- ⇒ II Polityka ekologiczna państwa,
- ⇒ Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa,
- ⇒ Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego (2002 r.),
- ⇒ Raport o stanie środowiska województwa zachodniopomorskiego w 2001 roku,
- ⇒ Program ochrony środowiska powiatu koszalińskiego (2004 r.).

1.4. Cel Programu

Gminny Program Ochrony Środowiska daje wytyczne dla formułowania polityki ochrony środowiska w gminie. Zawarte w nim zadania pozwolą zapewnić odpowiednie warunki życia mieszkańców gminy przy zakładanym rozwoju gospodarczym. Długoterminowy cel Programu sformułowany został następująco:

Harmonijny, zrównoważony rozwój Gminy, w którym wymagania ochrony środowiska mają nie tylko istotny wpływ na przyszły charakter Gminy, ale również wspierają jej rozwój gospodarczy.

1.5. Zawartość Programu

Opracowanie niniejsze obejmuje zakresem:

- ⇒ określenie aktualnego stanu środowiska w gminie,
- ⇒ prognozowane zmiany w zakresie ochrony środowiska,
- ⇒ działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie ochrony środowiska,
- ⇒ określenie celów, zadań i instrumentów finansowych służących realizacji zamierzonych celów,
- ⇒ system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

p *Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świeszyno na lata 2004 - 2007 z perspektywą na lata 2008 - 2015 stanowi integralną część niniejszego Gminnego Programu Ochrony Środowiska.*

2. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY ŚWIESZYNO

2.1. Położenie administracyjne gminy

Gmina Świeszyno położona jest w Powiecie Koszalińskim na południe od Koszalina. Graniczy również z gminami: Manowo, Biesiekierz, Tychowo i Białogard. Jest to gmina wiejska, podzielona na następujące sołectwa: Świeszyno, Niekłonice, Konikowo, Strzekęcino, Mierzym, Zegrze Pomorskie, Dunowo, Niedalino, Giezkowo, Kurozwęcz. Zajmuje powierzchnię 132,59 km². Obszar ten zamieszkuje ponad 5,1 tys. mieszkańców. Pod względem powierzchni jest jedną z mniejszych gmin Województwa Zachodniopomorskiego.

2.2. Demografia, ludność i system osadniczy gminy

Gminę Świeszyno zamieszkuje ponad 5,1 tys. osób.

Struktura osadnictwa na terenie gminy Świeszyno:

- miejscowości do 20 mieszkańców: Biała Kępa, Brzeźniki, Więzogóra, Zegrzyn, Kłokęcín, Czerny Koszaliński,
- miejscowości 21 – 50 mieszkańców: Bagno, Krokowo, Olszak, Czacz, Węgorki, Jarzyce,
- miejscowości 51 – 150 mieszkańców: Chałupy, Chłopska Kępa, Kępa Świeszynońska, Włoki, Bardzino, Golica, Kurozwęcz,
- miejscowości ponad 150 mieszkańców: Świeszyno, Mierzym, Niedalino, Strzekęcino, Niekłonice, Zegrze Pomorskie, Dunowo, Giezkowo, Konikowo.

Na terenie **gminy Świeszyno** obserwuje się dosyć duży udział małych miejscowości, osad, kolonii (do 50 mieszkańców).

W tabelach poniżej przedstawiono dane ogólne na temat struktury zabudowy na obszarze gminy.

TABELA 2-1

RODZAJ ZABUDOWY NA TERENIE **GMINY ŚWIESZYNO**, STAN AKTUALNY – OBSZAR WIEJSKI

RODZAJ ZABUDOWY – ILOŚĆ BUDYNKÓW		
WIELORODZINNA	JEDNORODZINNA	ZAGRODOWA
31	120	778

Źródło: Na podstawie danych z Urzędu Gminy

Sytuację demograficzną gminy prezentuje poniższa tabela.

TABELA 2-2

LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE **GMINY ŚWIESZYNO**, STAN 1995 – 2003 R.

LICZBA LUDNOŚCI		
1995 r.	2000 r.	2003 r.
5027	5080	5146

Źródło: Na podstawie danych z Urzędu Gminy

Przedstawione zmiany demograficzne w **gminie Świeszyno** na przełomie lat 1995 – 2003 wykazują tendencję zwyżkową.

TABELA 2-3

ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI NA TERENIE **GMINY ŚWIESZYNO** Z UWZGLĘDNIENIEM RODZAJU ZABUDOWY, STAN NA 2003 R.

RODZAJ ZABUDOWY – ILOŚĆ MIESZKAŃCÓW		
WIELORODZINNA	JEDNORODZINNA	ZAGRODOWA
1488	480	3112

Źródło: Na podstawie danych z Urzędu Gminy

2.3. Gospodarka

Gmina Świeszyno nie wyróżnia się w większym stopniu od innych gmin Powiatu Koszalińskiego w zakresie dziedzin rozwijanej gospodarki, należy bowiem do jednostek, w których dominującą rolę odgrywa rolnictwo, leśnictwo i turystyka.

Charakterystykę działalności gospodarczej na terenie gminy prezentuje tabela poniżej.

TABELA 2-4

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ - ILOŚĆ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE **GMINY ŚWIESZYNO** – STAN 2003 R.

rodzaj działalności gospodarczej	ILOŚĆ PODMIOTÓW		
	małych	średnich	dużych
rolnictwo	-	-	2
przemysł metalowy	-	-	1
budownictwo	28	30	-
przemysł drzewny	16	-	-
rzemiosło	12	-	-
transport	18	-	-
handel	130	-	-
gastronomia	6	-	-
RAZEM	210	30	3

Źródło: Na podstawie danych z Urzędu Gminy

Gmina Świeszyno ma charakter rolniczo – turystyczny. W północnej części gminy zdecydowanie dominuje rolnictwo indywidualne; zachodzi jednak proces związany z wyłączeniem gruntów z działalności rolniczej, w kierunku intensywnej urbanizacji o charakterze jednorodzinny. W części środkowej dominuje rolnictwo wielkoobszarowe. Płudniowa część gminy ze względu na dużą ilość lasów, wód i urozmaiconą rzeźbę terenu ma duże predyspozycje do rozwoju turystyki.

Kierunki produkcji rolnej na terenie **gminy Świeszyno**:

- Zakład Rolny Zęgrze Pomorskie – główny kierunek produkcji - produkcja roślinna – uprawy pszenicy, żyta, jęczmienia, chów bydła mięsnego, hodowla zarodowa trzody chlewnej i surowiec do produkcji surówki spirytusu;
- Pomorsko-Mazowiecka Spółka Hodowli Ziemiaka w Strzekęcinie - zakłada się w Strzekęcinie wyprodukowanie rocznie około 15 tys. ton ziemniaka jadalnego i około 10 tys. ton ziemniaka sadzeniaka;
- inni producenci rolni - istniejące budynki inwentarskie stanowiące własność rolników i dzierżawców stwarzają możliwości znacznego zwiększenia stanu pogłowia trzody chlewnej, pod warunkiem, że produkcja stanie się opłacalna.

3. CHARAKTERYSTYKA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA, ZASOBÓW NATURALNYCH ORAZ TECHNICZNEJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA

3.1. Struktura użytkowania gruntów

W tabeli poniżej zaprezentowano podział gruntów **gminy Świeszyno** ze względu na charakter użytkowania.

TABELA 3-1
STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW **GMINY ŚWIESZYNO**

Rodzaj użytkowania gruntu	Powierzchnia, [ha]	% udział
Ogółem	13 259	100,00
Użytki rolne	7 170	52,97
Lasy	4 602	35,66
Grunty zabudowane i zurbanizowane	570	4,30
Wody płynące, stojące, rowy	230	1,71
Nie użytki	281	2,19
Tereny różne	421	3,17

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

3.2. Charakterystyka fizjograficzna, geomorfologia, rzeźba terenu

□ Fizjografia i geomorfologia

Gmina Świeszyno położona jest na obszarze mezoregionu Równina Białogardzka (wg podziału Kondrackiego), który stanowi część makroregionu Pobrzeże Koszalińskie. Obszar gminy Świeszyno położony jest na wysoczyźnie moreny dennej, w pasie nizin nadmorskich – Nizinie Białogardzkiej. Ukształtowanie terenu jest w większości płaskie z niewielkimi wzniesieniami. Teren poprzecinany jest przez doliny rzek (rzeka Czarna i Radew) i ich dopływy. Walory rzeźby młodoglacjalnej podkreślają zagłębienia wytopiskowe i małe jeziora tzw. „oczka” – jez. Czarne. Ze względu na małe spadki terenu i wiele zagłębień bezodpływowych wykształciło się tutaj dużo bagien, łąk i torfowisk.

Obiekty geomorfologiczne wyróżnione na terenie **gminy Świeszyno**:

- § doliny rzeczne o przebiegu równoleżnikowym – Radwi poniżej Niedalina (do ujścia Czarnej) oraz dolina Czarnej, na całej długości,
- § doliny rzeczne o przebiegu SW – NW tworzące południowo – zachodnią i zachodnią granicę gminy, dolina Zaspianki (prawobrzeżnego dopływu Chotli) dolina Chotli do jej ujścia do Radwi na odcinku do ujścia do niej Czarnej,
- § pas wzniesień Brzeźniki – Świeszyno - Jarzyce – jest to niemal równoleżnikowo usytuowany pas wzniesień, które nadbudowują wysoczyznę morenową i których morfologia wskazuje, że może być to ciąg kemów, bądź strefa moreny ablacyjnej,

-
- § izolowane wzniesienia mające cechy kemów – nieliczne np. koło m. Kurozwęcz, Zegrze Pomorskie,
 - § wysoczyzna morenowa płaska – w północnej części gminy, porozcinana rynkami subglacialnymi, w zachodniej części gminy płaska, np. w rejonie Dunowa lub nadbudowana wzniesieniami jak na S od Mierzymia,
 - § sandry dolinne i wyższe plejstoceńskie terasy rzeczne – występujące w środkowej i południowej części gminy na N i S od rzeki Radwi.

α **Rzeźba terenu**

Powierzchnię Równiny Białogardzkiej stanowi lekko falista wysoczyzna rozczłonkowana przez prawe dopływy Parsęty, tj. Radew z dopływami. Jeziora są tu małe i nieliczne. Rzędne powierzchni wysoczyzny rosną stopniowo z północy na południe od wartości rzędu kilkunastu m n.p.m. do 40 – 50 m n.p.m. W obrębie **gminy Świeszyno** rzędne powierzchni wysoczyzny w północnej części gminy nieznacznie przekraczają 40 m n.p.m. i osiągają kulminację w pojedynczych wzniesieniach (np. na północny – zachód od Niekłonic 54,1 m n.p.m.). Na południe od doliny marginalnej wykorzystywanej przez Raduszkę i Czarną powierzchnia wysoczyzny znajduje się na rzędnych nieco powyżej 40 m n.p.m., a ponad krawędzią doliny Czarnej koło Chałup znajduje się izolowane wzniesienie 56, 2 m n.p.m. Powierzchnię wysoczyzny urozmaicają nieliczne obniżenia niekiedy noszące charakter zagłębień wytopiskowych. Od Świeszyna w kierunku Niedalina powierzchnia wysoczyzny wznosi się łagodnie do rzędnych przekraczających 50 – 55 m n.p.m. Urozmaicają ją izolowane wzniesienia (kemy) o rzędnych przekraczających nawet 70 m n.p.m. Tę część wysoczyzny ogranicza od południa równoleżnikowy odcinek doliny środkowej Radwi, z wyższymi terasami na rzędnych 45 – 50 m n.p.m. i dnem doliny na rzędnych 30 – 35 m n.p.m. (częściowo zalany przez zbiornik Hajka).

3.3. Warunki glebowe, hydrogeologiczne i hydrologiczne

α **Warunki glebowe**

Wśród gruntów ornych dominują gleby średnie, które zajmują około 66 % ich powierzchni z dominującą klasą IV a. Dobre gleby zajmują około 12 % powierzchni z dominującą klasą III b. Wśród trwałych użytków zielonych największą powierzchnię zajmują gleby średnie w IV klasie około 65 %.

Na terenie **gminy Świeszyno** obręby miejscowości: Świeszyno, Konikowo, Strzekęcino, Mierzym, Giezkowo, Dunowo i Niekłonice posiadają najlepsze gleby. Najwięcej gruntów mało przydatnych do produkcji rolnej znajduje się w miejscowościach: Dunowo, Zegrze Pomorskie, Niedalino.

TABELA 3-2
BONITACJA GLEB W GMINIE ŚWIESZYNO

Obszar	Bonitacja gleb	Możliwości wykorzystania
Nieklonice, Świeszyno Konikowo, Strzekęcino, Mierzym, Giezkowo, Dunowo	III a, III b, IV a, IV b	tereny stwarzające możliwość intensywnego rozwoju rolnictwa
Dunowo, Zegrze Pomorskie, Niedalino, Konikowo	V, VI, VI z	tereny przeznaczone do urbanizacji – rozwoju turystyki, agroturystyki i pod zalesienia

Źródło: „Strategia rozwoju gminy Świeszyno do 2015 r.”

Na obszarze **gminy Świeszyno** występują prawie wszystkie typy kompleksów glebowo rolniczych charakterystycznych dla terenów niżowych z wyjątkiem pierwszego kompleksu pszennego bardzo dobrego. W obrębie gruntów ornych dominują kompleksy żytne, gleby o lżejszym składzie mechanicznym z przewagą piasków w poziomach powierzchniowych. Zajmują one 91,4 % powierzchni gruntów ornych, w tym żytne dobre (5) – 37,9 %, żytne bardzo dobre (4) – 30,4 %, żytne słabe (6) – 12,8 % i żytne bardzo słabe (7) – 10,3 %. Kompleksy pszenne to gleby o cięższym składzie mechanicznym, zajmują one na terenie gminy 4,4 % gruntów ornych i występują płatowo w północno – zachodniej części gminy i pokrywają izolowane wzniesienie na południe od Zegrza Pomorskiego.

- Gleby brunatne i płowe na terenie gminy przeważnie poddane są uprawom, zaliczane do gleb żytnych dobrych (kompleks 5) i bardzo dobrych (kompleks 4), w mniejszym stopniu do gleb żytnych słabych (kompleks 6).
- Gleby bielcowe są powszechne w południowo – wschodniej części gminy, związane są z występowaniem sandrów. Występują przede wszystkim wzdłuż doliny Radwi.
- Gleby bielicoziemne są glebami o niskiej rolniczej wartości użytkowej toteż zwykle zajęte są przez bory i bory mieszane. Taki stan utrzymuje się również na terenie gminy Świeszyno.
- Mady rzeczne występują w dnach dolin rzecznych przede wszystkim Radwi, Chotli i Czarnej. Tworzą tu one mozaiki występując wspólnie z różnymi glebami torfowymi i bagiennymi. Na odcinkach nie przekształconych działalnością człowieka lub tam, gdzie taka działalność została zaniechana (np. dolina Radwi od Niedalina do Białogórzyna) gleby te są zajęte przez olsy i olsy jesionowe, zaś na obszarach zmeliorowanych i odlesionych – jako użytki zielone.
- Gleby torfowisk niskich i przejściowych są związane z basenami powodziowymi (w dolinie Radwi), bądź są efektem zwilgotnienia i zatorfienia den rynien, bądź rozległych dolin marginalnych dziś wykorzystywanych przez niewielkie ciek (np. dolina Czarnej i Raduszki), albo też zajmują dna zagłębień wytopiskowych. Sąsiadują także z jeziorem Czarne.
- Gleby torfowisk wysokich występują lokalnie (np. w otoczeniu j. Czarne). W dolinach Czarnej i Raduszki wskutek melioracji uległy zmurszeniu.
- Gleby torfowe, murszowe i mady zostały zaliczone na terenie gminy do kompleksu 2z (użytki zielone średnie) i 3z (użytki zielone słabe i bardzo słabe).

α Warunki hydrogeologiczne i geologiczne

Gmina Świeszyno znajduje się na obszarze słupsko – chojnickiego regionu hydrogeologicznego w podregionie słupskim. Pierwszy poziom wód gruntowych na obszarach bardziej wyniesionych, położonych w centralnej i północno – wschodniej części gminy występuje na głębokości 5 – 20 m, zaś w pozostałej części gminy na głębokości mniejszej niż 5 m. Główny poziom użytkowy wód podziemnych występuje w utworach czwartorzędowych w piaskach różnoziarnistych zawierających niekiedy domieszkę żwiru, na głębokości 20 – 40 m cechuje się wydajnością 30 – 120 m³/h. Przeważnie zwierciadło wody jest napięte, lokalnie swobodne. Poziom użytkowy w osadach trzeciorzędowych występuje w piaskach drobno- i średnioziarnistych na głębokości 30 – 60 m i poniżej 120 m. Ma wydajność 10 – 30 m³/h, a czasami wyższą. W głębokich rozcięciach egzarycyjnych podłoża czwartorzędu (np. w rejonie Giezkowa) ten poziom wodonośny nie występuje. W obrębie struktury Koszalina w utworach kredowych i jurajskich występują wody zmineralizowane.

Szczególne warunki hydrogeologiczne panują w południowo – wschodniej części gminy na obszarze pradoliny pomorskiej (w dolinie Radwi). Jest to tzw. rejon Mostowa. Główny poziom użytkowy w osadach czwartorzędowych występuje tu w dwóch warstwach. Górna warstwa ma zwierciadło swobodne, w dolnej występują wody pod ciśnieniem. Wydajność tego poziomu jest dość znaczna i wynosi 70 – 120 m³/h. Dzięki temu obszar ten został uznany za jeden z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

Na terenie **gminy Świeszyno** znajduje się zbiornik wód podziemnych GZWP nr 119 o zasobności szacunkowej 100 tys. m³ / dobę, średniej głębokości ujęć 10 – 50 m, prędkości przepływu wód > 300 m/a.

Cały obszar **gminy Świeszyno** pokryty jest utworami czwartorzędowymi. Praktycznie wszystkie doliny rzek i ich dopływów tzn. rzeki Czarnej i Radew mają charakter mułów, piasków i żwirów rzecznych z okresu holoceniowego. Z okresu plejstoceniowego pochodzi głównie w części północnej obszar pokryty glinami zwałowymi, wysoczyzny moreny oraz w części południowej teren w przeważającej mierze pokryty utworami piaskowymi.

Osady czwartorzędowe są reprezentowane przez gliny zwałowe, piaski i żwiry glacialne, piaski, żwiry i mułki glacialne i glacialne, żwiry, piaski i namuły fluwialne, gytie, mułki i inne utwory limniczne, torfy i inne utwory bagienne przede wszystkim zlodowacenia północnopolskiego (bałtyckiego). Miąższość osadów czwartorzędowych na obszarze **gminy Świeszyno** zmienia się znacznie – od około 175 m w zachodniej (Giezkowo) do około 40 m w północnej części gminy. Wyniesione powierzchnie podłożone w północnej części gminy (do linii Niedalino - Strzekęcino – Manowo) budują brązowe gliny zwałowe fazy pomorskiej ostatniego zlodowacenia. Podobnie zbudowany jest południowo – wschodni fragment gminy (na południowy wschód od linii Zegrze Pomorskie – Rosnowo). Powierzchnię wysoczyznową urozmaicają kilkunastometrowej wysokości wzniesienia, które pod względem genetycznym zaliczane są do kemów. Niektóre ze wzniesień mają charakter ostańców o czym świadczy obecność na ich powierzchni grubo okrucowych eluwiów glin zwałowych (okolice Giezkowa i Niedalina). Powierzchnia gliniastej wysoczyzny morenowej rozcięta jest przez dwa ciągi obniżień, mających

przebieg równoleżnikowy. W północnej części gminy jest to dolina Czarnej i Raduszki mająca charakter doliny marginalnej uformowanej przez wody roztopowe. Dno doliny wyścielają późnoglacialne piaski i żwiry, później w holocenie jej powierzchnia uległa zatorfieniu. W południowej części gminy płaty wysoczyzny przykryte gliną zwałową rozcina dolina Radwi. Również ona posiada cechy doliny marginalnej lecz jej morfologia i osady budujące powierzchnie wyższych poziomów morfologicznych (piaski i żwiry) wskazują, że miała ona charakter pradoliny czy doliny sandrowej. Opisany układ wzbogacony jest przez obecność aluwii (piasków, mułu i namulów) w dnach dolin Radwi, Czarnej i Chotli, a także torfów i gytii wypełniających starorzecza i nieliczne obniżenia powypotiskowe i rynnowe w powierzchniach wysoczyzny i sandrów. Pokrywy utworów deluwialnych ze względu na małe deniwelacje terenu są mało miększe i występują przede wszystkim u podnóży wzniesień kemowych i ostańcowych oraz u krawędzi dolin Radwi, Czarnej i Chotli.

□ **Warunki hydrologiczne i hydrograficzne**

Przez teren **gminy Świeszyno** przebiegają rzeki:

- Radew wraz ze zbiornikiem sztucznym Hajka (II klasa czystości wód) z dopływem rzeką Chotlą,
- Czarna wraz z dopływami (III klasa czystości wód) zanieczyszczone przez nawożenie upraw rolnych,

oraz są trzy jeziora:

- Czarne – śródleśne (o klasie czystości II),
- Niedalino w Niedalinie (o klasie czystości III) z zanieczyszczeniami rolniczymi,
- jezioro – staw w parku w Strzekęcinie (o klasie czystości II).

Północny skraj gminy Świeszyno sięga działu wodnego I rzędu; jej północno – wschodni skraj jest za pośrednictwem Raduszki, dopływu Dzierżęcianki odwadniany do Bałtyku poprzez zlewnię J. Jamno, pozostała część gminy leży w zlewni Radwi – prawego dopływu Parsęty oraz jej dopływów Czarnej i Chotli.

3.4. Zasoby i różnorodność przyrodnicza obszaru gminy

3.4.1. Uwarunkowania przyrodnicze

Według regionalizacji geobotanicznej Matuszkiewicza **gmina Świeszyno** położona jest w następujących jednostkach: Dział Pomorski, Kraina Pojezierzy Południowobałtyckich.

System korytarzy ekologicznych na terenie gminy Świeszyno będący pod ochroną konserwatorską Wojewódzkiego Konserwatora przyrody:

□ **o znaczeniu krajowym:**

- § dolina rzeki Radew wraz z niezbędną otuliną stanowiącą korytarz ekologiczny systemu krajowego „ESOCH” z bezwzględnym zakazem regulacji i melioracji, z zakazem rozbudowy i realizacji nowych obiektów kulturowych;

- § obszar chronionego krajobrazu zbiornika wodnego Hajka na odległość do 500 m od brzegu jeziora, z dążeniem do maksymalnej koncentracji budownictwa wypoczynkowo – turystycznego, celem ochrony szczególnie cennych terenów pod względem przyrodniczym; realizacja obiektów możliwie przy rygorystycznym obowiązku rozwiązywania gospodarki ściekowej w odległości 100 m od brzegu zbiornika, całkowity zakaz inwestowania w lasach;
- § położenie szczególnego nacisku na ochronę istniejących masuw leśnych o powierzchni pow. 35 km²;
- **o znaczeniu wojewódzkim:**
 - § dolina rzeki Czarnej wraz z korytarzem ekologicznym o szerokości min. 100 m od brzegu rzeki;
 - § Jezioro Czarne – śródleśne wraz z rozlewiskami, terenami bagiennymi i zbiornikami zalewowymi jako teren ważny ornitologicznie i botanicznie;
- **o znaczeniu gminnym:**
 - § ciągi ekologiczne wszelkich cieków wodnych i dopływów rzeki Czarnej i Radew, w tym rzeki Chotła o szerokości 25-50 m od brzegu;
 - § wszelkie pradoliny i tereny użytków zielonych nie nadające się do zabudowy, tworzące wspólnie z dolinami rzek ciągłą siatkę korytarzy ekologicznych.

Przedstawione strefy ochronne, związane są głównie z ochroną czystych i malowniczo położonych cieków i zbiorników wodnych (jezioro Czarne i zbiornik Hajka oraz rzeki: Radew, Czarna i Chotła), stwarzają jednak możliwość zrównoważonego rozwoju różnych proekologicznych form turystyki.

3.4.2. Chronione gatunki flory i fauny na obszarze gminy

□ Chronione gatunki flory

Wg „Waloryzacji przyrodniczej gminy Świeszyno” (oprac. z 2002 r.) stwierdzono, iż na terenie gminy występuje 25 gatunków flory naczyniowej objętych ochroną, z czego 15 całkowitą i 10 częściową. Zestawienie gatunków chronionych flory na obszarze **gminy Świeszyno** zamieszczono w tabelach poniżej.

TABELA 3-3

GATUNKI OBJĘTE OCHRONĄ ŚCISŁĄ STWIERDZONE W LATACH 2001 – 2002 W **GMINIE ŚWIESZYNO**

NAZWA POLSKA	NAZWA ŁACIŃSKA	WYSTĘPOWANIE
-	<i>Drosera obovata</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 194j
bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Parki, cmentarze, place przykościelne
grąźel drobny	<i>Nuphar pumila</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 961
grąźel żółty	<i>Nuphar lutea</i>	N-ctwo Tychowo, obręb Poniki, oddz. 157a
grzybień biały	<i>Nymphaea alba</i>	N-ctwo Tychowo, obręb Poniki, oddz. 174a
grzybień północny	<i>Nymphaea candida</i>	N-ctwo Manowo, oddz. 157a
kukulka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Łąka ostrożeńiowa nad brzegiem rzeki Czarnej
paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 284c, 11j, 239g, wysokie zbocza nad Radwią koło Bardzolina, Niedalina, park podworski w Strzeżęcynie
rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 491, 99j, 243j, 193c, 157a, 256c
rosiczka pośrednia	<i>Drosera intermedia</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 46m, 194j
śnieżyca wiosenna	<i>Lucojum vernum</i>	Park podworski w Bardzolinie i Dunowie, nieczynny cmentarz ewangelicki w Bardzolinie
śnieżyca przebieśnięta	<i>Galanthus nivalis</i>	Park podworski w Zegrzu Pomorskim
wiciokrzew pomorski	<i>Lonicera periclymenum</i>	Zarośla łęgowe nad rzeką Czarną, przy stacji PKP Dunowo, nieczynny cmentarz ewangelicki, N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 11j

widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 46m
widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 99j, 76c
wrzosiec bagienny	<i>Erica tetralix</i>	Przewidziany rezerwat oraz przewidziane użytki ekologiczne

Źródło: Waloryzacja przyrodnicza gminy Świeszyno, 2002 r.

TABELA 3-4

GATUNKI OBJĘTE OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ STWIERDZONE W LATACH 2001-2 W GMINIE ŚWIESZYNO

NAZWA POLSKA	NAZWA ŁACIŃSKA	WYSTĘPOWANIE
bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	N-ctwo Manowo, obręb Poniki, oddz. 76d, 75h, 76c, obręb Manowo oddz. 256, 243j, 193c, 160i, 194d
bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 491, 46m, 961, 157a, 158i, 1m
kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 283c, 11j, 15j, 14k, dolina rzeki Czarnej, park podworski w Zegrzu Pomorskim
kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 48r, ugór nad Radwią, piaszczyste wzgórze w Sieraniach, nieczynne wyrobisko żwiru w Niedalinie
konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 11, park podworski w Strzękocinie, Niedalinie, Zegrzu Pomorskim, nieczynny cmentarz w Kurozwęczu
kruszyna pospolita	<i>Frangula alnus</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo oddz. 491, 75h, 49m, 11j, 283h, obręb Poniki oddz. 48s, dolina rz. Czarnej, nieczynny cmentarz w Kurozwęczu
marzanka wonna	<i>Galium odoratum</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 11j, 260l
porzeczka czarna	<i>Ribes nigrum</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 284c, 12k, obręb Poniki oddz. 48s, wysokie zbocza nad Radwią koło Bardzłina i Niedalina, przy ujściu rzeki Czarnej do Radwi, park podworski w Dunowie
turzyca piaskowa	<i>Carex arenaria</i>	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 961, 172i, 239g, 158i, piaszczysty brzeg rzeki Czarnej
wilżyna ciernista	<i>Ononis spinosa</i>	Brzeg rzeki Czarnej, N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 284c

Źródło: Waloryzacja przyrodnicza gminy Świeszyno, 2002 r.

Wg „Waloryzacji przyrodniczej gminy Świeszyno” stwierdzono, iż we florze gminy znajduje się ogólnie 115 gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem w skali regionalnej lub krajowej.

c) Gatunki chronione fauny

Zestawienie gatunków chronionych fauny, występujących na obszarze gminy Świeszyno - zamieszczono w tabeli poniżej.

TABELA 3-5

GATUNKI FAUNY OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ WYSTĘPUJĄCE W GMINIE ŚWIESZYNO

NAZWA POLSKA	NAZWA ŁACIŃSKA	NAZWA POLSKA	NAZWA ŁACIŃSKA
ślimak winniczek	<i>Helix pomatia</i> *	dzwonec	<i>Carduelis chloris</i>
śluziarka otulka	<i>Lymnaea glutinosa</i>	gagot	<i>Bucephala clangula</i>
galeczka rogowa	<i>Sphaerium corneum</i>	jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>
galeczka rzeczna	<i>Sphaerium rivicola</i>	kania czarna	<i>Milvus nigrans</i>
groszkówka pospolita	<i>Psidium cinereum</i>	kania ruda	<i>Milvus milvus</i>
groszkówka prostokątna	<i>Psidium teragonum</i>	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>
groszkówka rzeczna	<i>Psidium amnicum</i>	kszyk	<i>Gallinago gallinago</i>
skójką gruboskorupowa	<i>Unio crassus</i>	kuropatwa	<i>Perdix perdix</i>
skójką zaostrowana	<i>Unio tumidus</i>	lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>
minog strumieniowy	<i>Lamptera planeri</i>	orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>
ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
traszka grzebieniasta	<i>Tritulus cristatus</i>	pliszka górską	<i>Motacilla cinerea</i>
traszka zwyczajna	<i>Tritulus vulgaris</i>	pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>
żaba jeziorkowa	<i>Rana lessonae</i>	pokląskwa	<i>Saxicola ruberta</i>
żaba moczarowa	<i>Rana arvalis</i>	potrzeszcz	<i>Militaria calandra</i>
żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>
żaba wodna	<i>Rana esculenta</i>	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>
padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>
jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	skowronek borowy	<i>Lullula arborea</i>
jaszczurka żyworodna	<i>Lacerta vivipara</i>	strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>
żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>
śluziak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>
bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>
brodziec piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>	zniczek	<i>Regulus ignicapillus</i>

czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	żuraw	<i>Grus grus</i>
czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	kret	<i>Talpa europea</i>
dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	wiewiórka	<i>Sciurus vulgaris</i>
dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	bóbr	<i>Castor fiber</i>
dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>	wydra	<i>Lutra lutra</i>

Źródło: Waloryzacja przyrodnicza gminy Świeszyno, 2002 r.; * (o średnicy do 30 mm)

Fauna **gminy Świeszyno** jest, jak wynika z ww. „Waloryzacji ...” stosunkowo uboga gatunkowo, a populacje wykazują niską liczebność. Stan taki jest efektem monotonii siedliskowej w granicach gminy oraz bardzo silnej antropopresji, wywieranej od stuleci na cały obszar.

3.4.3. Parki, aleje, zadrzewienia

W **gminie Świeszyno** stwierdzono wg „Waloryzacji przyrodniczej gminy Świeszyno” (oprac. z 2002 r.) 8 parków dworskich, wiejskich i pałacowych w m. Strzekęcino, Sieranie, Mierzym, Bardzłino, Dunowo, Giezkowo, Niedalino, Zegrze Pomorskie. Wszystkie parki są wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Przy drogach na terenie gminy Świeszyno spotyka się aleje bardzo malownicze i warte zachowania ze względu na swoje walory krajobrazowe, biocenotyczne i kulturowe; są to:

- aleja lipowa w Zegrzu Pomorskim,
- aleja lipowa przy drodze Zegrze Pomorskie – Czaple,
- aleja klonowa w Kurozwęczu przy drodze do cmentarza,
- aleja platanowa przy drodze wiejskiej do Dunowa,
- aleja lipowa wzdłuż drogi Niedalino – Bardzłino.

Wszystkie te aleje zostały zaproponowane wg ww. „Waloryzacji...” do ochrony pomnikowej.

Drzewostany o charakterze pomnikowym poza parkami zabytkowymi występują również przy zabudowaniach kościelnych (Konikowo), starych cmentarzach oraz spotyka się pojedynczo we wsiach i na terenach otwartych całej gminy (Niekłonice, Niedalino, Konikowo, Strzekęcino). Najcenniejsze z nich zostały zaproponowane wg ww. „Waloryzacji ...” do ochrony pomnikowej.

3.4.4. Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną

Do istniejących obszarów i obiektów chronionych na terenie **gminy Świeszyno** należą:

- § obszar chronionego krajobrazu,
- § 12 pomników przyrody.

□ Obszar chronionego krajobrazu (OCHK)

W granicach **gminy Świeszyno** istnieje część dużego obszaru chronionego krajobrazu zwanego „**Dolina Radwi**” (**Mostowo - Zegrze**). Obszar ten został wyznaczony na podstawie Uchwały nr X/46/75 z 1975 r. (Dz. U. WRN Nr 9, poz. 49) z 1975 r.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Radwi” (Mostowo – Zegrze)

W granicach **gminy Świeszyno** położona jest zachodnia część OChK rozciągająca się pomiędzy Niedalinem, a wschodnią granicą gminy na północ od m. Zegrze Pomorskie.

Celem ochrony jest tu: ochrona krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego, ochrona zbiornika wodnego Hajka, ochrona kompleksów leśnych i ochrona otaczającego zbiornik kompleksu leśnego. Z cennych zbiorowisk roślinnych stwierdzono na tym obszarze: bory bagienne i torfowiska wysokie.

Wskazania konserwatorskie i planistyczne:

- zakaz odwadniania borów bagiennych i torfowisk wysokich oraz zakaz zmiany stosunków wodnych w korycie i dnie doliny (równi zalewowej) Radwi poniżej zapory Hajka,
- zakaz używania do utwardzania dróg leśnych materiałów obcych (w tym gruzu),
- wyznaczać miejsca do wędkowania wyłącznie poza strefą trzcinowisk (szczególnie dotyczy to odcinka brzegów N i S od Zegrza Pomorskiego do granicy gminy),
- postawienie nad brzegami zbiornika tablic informujących o konieczności ochrony strefy przybrzeżnej i trzcinowisk oraz o zakazie kłusownictwa.

OCHK stanowi wielkopowierzchniową formę ochrony wprowadzaną w miejscach o wysokich walorach krajobrazowych i zachowanych różnorodnych ekosystemach. Ustanowienie OCHK nie wyklucza działalności człowieka na obszarze chronionym, jednakże nie może być ona sprzeczna z potrzebami zachowania stanu przyrody. Celem OCHK jest: zatrzymanie procesów degradacji środowiska i zachowanie równowagi ekologicznej, utrzymanie dotychczasowych wartości krajobrazu naturalnego i kulturowego, tworzenie osłony dla obszarów o surowszych rygorach ochrony, wypracowanie racjonalnych zasad turystycznego wykorzystania obszaru, ochrona obszarów stanowiących część systemu ekologicznego.

α Pomniki przyrody

Na terenie **gminy Świeszyno** objęto ochroną jako pomniki przyrody 12 obiektów, w tym 10 pojedynczych i 2 grupy drzew.

TABELA 3-6
WYKAZ POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMINY ŚWIESZYNO

Lokalizacja obiektu	Opis obiektu	Uwagi
Jarzyce – nieczynny cmentarz ewangelicki	Grupa 4 klonów zwyczajnych o obw. 150–240 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/9 z 28.12.1995 r.
Jarzyce – nieczynny cmentarz ewangelicki	Lipa drobnolistna o obw. 282 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/9 z 28.12.1995 r.
Jarzyce – nieczynny cmentarz ewangelicki	Grupa 9 jesionów wyniosłych o obw. 150–300 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/9 z 28.12.1995 r.
Jarzyce – przy drodze Giezkowo – Dunowo	Dąb szypułkowy o obw. 640 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 7/92 z 8.09.1992 r.
Dunowo – park podworski	Jesion wyniosły o obw. 347 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/9 z 28.12.1995 r.
Dunowo – park podworski	Dąb szypułkowy o obw. 365 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/9 z 28.12.1995 r.
Dunowo – park podworski	Klon zwyczajny o obw. 340 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/9 z 28.12.1995 r.
Dunowo – nieczynny cmentarz ewangelicki	Dąb szypułkowy o obw. 320 cm	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego 12/9 z 28.12.1995 r.
Świeszyno, były cmentarz	Lipa szerokolistna o obw. 360 cm	Uchwała Rady Gminy w Świeszynie nr V/32/03 z dn. 6.03.2003 r.
Świeszyno, były cmentarz	Lipa szerokolistna o obw. 314 cm	Uchwała Rady Gminy w Świeszynie

		nr V/32/03 z dn. 6.03.2003 r.
Zegrze Pomorskie, przy posesji nr 18	Dąb szypułkowy o obw. 552 cm	Uchwała Rady Gminy w Świeszynie nr V/32/03 z dn. 6.03.2003 r.
Świeszyno, przy posesji nr 13	Dąb szypułkowy o obw. 405 cm	Uchwała Rady Gminy w Świeszynie nr V/32/03 z dn. 6.03.2003 r.

Źródło: Dane z Waloryzacji przyrodniczej gminy Świeszyno, 2002 r. oraz z Urzędu Gminy (2005 r.)

3.4.5. Obszary i obiekty przyrodnicze predysponowane do ochrony prawnej

Obszary i obiekty na terenie **gminy Świeszyno** zasługujące na ochronę prawną i powołanie na podstawie ustawy o ochronie przyrody (wg „Waloryzacji przyrodniczej gminy Świeszyno” opracowanej w 2002 r.) podzielono na następujące grupy:

- § rezerwat przyrody (1),
- § obszar chronionego krajobrazu (1),
- § użytki ekologiczne (12),
- § pomniki przyrody (15).

q Rezerwat przyrody

Na terenie **gminy Świeszyno** zaproponowano utworzenie 1 rezerwatu przyrody – „**Torfowiska i bory bagienne nad Jeziorem Czarnym**”. Położenie – mokradła śródleśne około 1,5 km E i SE od Strzekęcina. Przedmiotem ochrony jest jezioro Czarne wraz z przyległymi do jego brzegów torfowiskami oraz torfowiska i bory sosnowe znajdujące się w jego sąsiedztwie. Celem ochrony jest zachowanie charakterystycznych elementów roślinności oraz zagrożonych i chronionych gatunków flory i fauny, a także złóż torfowych.

Wskazania konserwatorskie i planistyczne:

- ochrona stoków przed erozją,
- utrzymanie właściwych stosunków wodnych i troficznych w obrębie całego układu siedlisk, ochrona terenów zlewni przed odwodnieniem, spływem biogenów i substancji humusowych,
- ograniczenie penetracji brzegów jeziora Czarnego, wyznaczyć miejsce na kąpielisko oraz miejsca do wędkowania poza trzcinami,
- zachować pas trzcin i szuwarów na obszarze całego rezerwatu,
- wprowadzić zakaz używania sprzętu pływającego na jeziorze Czarnym,
- zachowanie starodrzewi,
- stosowanie w lasach takich typów rębni, które umożliwią zachowanie lub odtworzenie naturalnej struktury fitocenozy leśnych,
- monitorowanie stanowisk roślin i zwierząt chronionych.

W obrębie rezerwatu przyrody wykluczone jest prowadzenie działalności nie związanej z ochroną chronionych elementów środowiska przyrodniczego (procesów, ekosystemów lub gatunków).

q Obszar chronionego krajobrazu

Na terenie **gminy Świeszyno** zaproponowano 1 obszar chronionego krajobrazu- **”Dolina Radwi i Chotli”**. Obszar zaczyna się S od Niedalina (jest to dolina Chotli) i ciągnie się dalej wzdłuż Radwi aż do ujścia do Radwi rzeki Czarnej i jeszcze kawałek rzeki Czarnej. Teren ten w przyszłości miałby się połączyć z istniejącym już OChK – „Dolina Radwi”.

Celem ochrony jest zachowanie naturalnego krajobrazu doliny, koryta rzeki, dna i zboczy oraz układu roślinności. Pod względem faunistycznym celem jest ochrona zimorodka i jego biotopu (wysokie skarpy na brzegach rzek) oraz gągoła (partie lasu z wykrotami).

Wskazania konserwatorskie i planistyczne:

- utrzymać obiekt w niezmienionym stanie, szczególną uwagę zwrócić na ochronę nadbrzeżnych skarp i osuwisk ziemi,
- chronić podmokłe odcinki brzegów Chotli i pozostawić ich naturalny charakter,
- ochrona stoków przed erozją,
- zachowanie naturalnego biegu koryta rzeki z zakazem zabudowy hydrotechnicznej.

q Użytki ekologiczne

W tabeli poniżej zestawiono użytki ekologiczne (12) proponowane do utworzenia na terenie **gminy Świeszyno** wg „Waloryzacji przyrodniczej gminy Świeszyno” (oprac. w 2002 r.).

TABELA 3-7

UŻYTKI EKOLOGICZNE PROPONOWANE DO UTWORZENIA NA TERENIE **GMINY ŚWIESZYNO**

Nazwa użytku ekologicznego	Lokalizacja	Przedmiot i cel ochrony
Łąka pod Konikowem	N granica obiektu w odległości 0,5 km S od Konikowa; położony w strefie bifurkacyjnej Czarnej i Radoszki	ochrona siedliska zwierząt związanych z terenami podmokłymi i zakrzewieniami nadrzecznymi
Łąka pod Dunowem	ok. 1,5 km na NW od Dunowa, ok. 200 m NE od przystanku kolejowego Dunowo, podmokła łąka w dolinie Czarnej	ochrona siedlisk płazów, gadów, ptaków i mięczaków
Rosiczkowe Torfowisko	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 46m	ochrona torfowiska wysokiego
Wrzoścowe Uroczysko	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 961	ochrona torfowiska wysokiego
Torfowe Mokradło	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 99j, 127b	ochrona torfowiska wysokiego
Zakątek Rosiczkowy	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 194j	ochrona torfowiska wysokiego
Przygielkowe Mokradło	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 194j	ochrona torfowiska wysokiego
Niedalińskie Jezioro	m. Niedalino	ochrona ostoi godowej płazów i lęgów chronionych gatunków ptaków
Bagnisko	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 243j	ochrona torfowiska wysokiego
Śródleśne Torfowisko	N-ctwo Manowo, obręb Manowo, oddz. 256c	ochrona torfowiska wysokiego
Turzycowe Torfowisko	N-ctwo Manowo, obręb Poniki, oddz. 157a	ochrona torfowiska wysokiego
Liliowe Jezioro	N-ctwo Manowo, obręb Poniki, oddz. 174a	ochrona torfowiska wysokiego

Źródło: Oprac. na podst. „Waloryzacji przyrodniczej gminy Świeszyno”, 2002 r.

q Pomniki przyrody

Na terenie **gminy Świeszyno** stwierdzono wg „Waloryzacji przyrodniczej gminy Świeszyno” (oprac. z 2002 r.) 15 obiektów, które predysponowane są do ochrony jako pomniki przyrody. Są to pojedyncze drzewa, grupy i aleje drzew. W tabeli poniżej zamieszczono wykaz pomników przyrody proponowanych do ochrony.

TABELA 3-8

POMNIKI PRZYRODY PROPONOWANE DO OCHRONY NA TERENIE GMINY ŚWIESZYNO

Lokalizacja	Opis obiektu	Uwagi
przy drodze w Niekłonicach, przy posesji nr 32	grupa 4 lip szerokolistnych o obw. 350– 420 cm	ochrona częściowa
plac kościelny w Konikowie	grupa 3 lip drobnolistnych o obw. 310– 340 cm	ochrona częściowa
przy płocie okalającym plac kościelny w Konikowie	jesion wyniosły o obw. 350 cm	ochrona częściowa
plac kościelny w Konikowie	dąb szypułkowy o obw. 350 cm	ochrona częściowa
Mierzym, skraj parku podworskiego	dąb szypułkowy o obw. 590 cm	ochrona częściowa
Świeszyno, posesja nr 18	dąb szypułkowy o obw. 360 cm i bluszcz pospolity	ochrona częściowa
skraj oddz. 11 N-ctwa Manowo, obręb Manowo	grupa 8 dębów szypułkowych o obw. 380 – 420 cm	ochrona ścisła
wzdłuż drogi do pałacu Bursztynowego w Strzekęcinie	grupa 7 dębów szypułkowych o obw. 330 – 370 cm	ochrona częściowa
przy drodze wjazdowej do parku podworskiego w Strzekęcinie w kierunku Niedalina	grupa 5 dębów szypułkowych o obw. 260 – 280 cm	ochrona częściowa
Bardzłino, przy drodze do Białogórzyna na skraju parku podworskiego	lipa drobnolistna o obw. 600 cm	ochrona częściowa
Zegrze Pomorskie	aleja lip drobnolistnych o obw. 120– 240 cm	ochrona częściowa
wzdłuż drogi Zegrze Pomorskie – Czaple do pasa startowego	aleja lip szerokolistnych o obw. 100– 250 cm	ochrona częściowa
po obu stronach drogi bitej do nieczynnego cmentarza w Kurozwęczu	aleja klonów zwyczajnych o obw. 345– 470 cm	ochrona częściowa
wzdłuż drogi wiejskiej do Dunowa	aleja platanów klonolistnych o obw. 140– 280 cm	ochrona częściowa
wzdłuż drogi Niedalino – Bardzłino	aleja lip drobnolistnych o obw. 160– 330 cm	ochrona częściowa

Źródło: Oprac. na podst. „Waloryzacji przyrodniczej gminy Świeszyno”, 2002 r. oraz danych z Urzędu Gminy 2005 r.

Wskazania konserwatorskie:

- dla powyższych obiektów należy sporządzić odpowiednie metryki, wg wzoru stosowanego w dokumentacji pomników przyrody,
- oznakować, otoczyć opieką konserwatorską, chronić przed wycięciem i uszkodzeniem.

3.5. Uwarunkowania klimatyczne

Uwarunkowania klimatyczne obszaru **gminy Świeszyno** przedstawiono w tabeli poniżej.

TABELA 3-9

UWARUNKOWANIA KLIMATYCZNE – GMINA ŚWIESZYNO

WSKAŹNIK	CHARAKTERYSTYKA
Klimat	Cechy klimatu morskiego i kontynentalnego
Śr. roczna temp. pow.	7,2 °C, w miesiącu najcieplejszym: 17,1°C
Okres wegetacyjny	206 dni
Roczna suma opadów	650 mm, ok. 200 mm (maj – lipiec)
Wiatry	Przewaga wiatrów połudn. – zachodnich; 40 dni w roku pow. 10 m/s; 7 dni w roku pow. 15 m/s
Zachmurzenia	Najkorzystniejsze w okresie wiosenno - letnim; najgorsze na przełomie jesieni i zimy
Mgły	Bardzo częste występowanie mgieł ok. 57 razy w roku

Jak wynika z tabeli na **gminę Świeszyno** duże oddziaływanie ma klimat morski, dlatego też omawiany teren charakteryzuje się dość chłodnym klimatem. Zima jest dosyć łagodna, ale przymrozki występują dosyć długo nawet do końca maja. Ponadto charakterystyczną cechą tego klimatu jest duża zmienność i kontrastowość stanów pogody.

3.6. Techniczna infrastruktura ochrony środowiska

3.6.1. Zaopatrzenie w wodę

Stopień zwodociągowania **gminy Świeszyno** wynosi około 96,5 %. W tabeli poniżej przedstawiono charakterystykę systemów zaopatrzenia w wodę na obszarze gminy Świeszyno.

TABELA 3-10
CHARAKTERYSTYKA SYSTEMÓW ZAOPATRZENIA W WODĘ – GMINA ŚWIESZYNO

Charakterystyka ujęcia, lokalizacja	Wydajność rzeczywista/ wydajność potencjalna, [m ³ /d]	Liczba mieszkańców w podłączonych do wodociągu	Długość sieci [m]	Uwagi	Eksploatator
Stacja Elektroenergetyczna „Koszalin - Dunowo” – wodociąg zakładowy	- / 48 m ³ /d	8 pracowników	30	- stan techniczny sieci – dobry – rury PE - uzdatnianie wody – odżelaziacz	Polskie Sieci Energetyczne S.A., ul. Mysia 2, 00-496 Warszawa – Stacja Elektroenergetyczna „Koszalin - Dunowo” Giezkowo 22
PZDz. - Pracowniczy Ogród Działkowy „Pod Lasem” w Niekłonicach	747 / 747	ogród działkowy	500	- stan techniczny sieci – dobry rury PCV, przyłącza z rur PE - uzdatnianie wody – 2 filtry odżelaziacze - jedn. koszty eksplo. 1,45 zł/m ³ - cena wody mieszk. 1,45 zł/m ³	PZD Pracownicze Ogrody Działkowe „Pod Lasem”, ul. Poprzeczna 34 A / 10, 75-841 Koszalin
Ośrodek Wczasów Rodzinnych (nad zbiornikiem Hajka) w m. Niedalino	10 / 14	okresowo 30 osób	180	- stan techniczny sieci – dobry, rury PE - uzdatnianie wody – filtr odżelaziacz	Zakład Energetyczny Koszalin S.A., ul. Morska 10, 75-950 Koszalin
Polski Związek Działkowców, Pracowniczy Ogród Działkowy RELAKS, TULIPAN i ZGODA	700 / 1000	ogrody działkowe	1000	- stan techniczny sieci – dobry, wykonana z rur PCV i PE - uzdatnianie wody – 2 filtry - cena wody 1,45 zł / m ³	PZD Zarząd Pracowniczego Ogrodu Działkowego „Relaks”, ul. Jagorzewskiego 10 A / 12, 75-447 Koszalin
Bardzolino	42 / 50	140 mieszkańców	300	- stan techniczny sieci - sieć wodociągowa eksploataw. pow. 30 lat - wyeksploatowana - uzdatnianie wody - zastosowanie bloku uzdatniającego (2 odżelaziacze z aeratorami ϕ 300 mm) oraz bloku sprężonego powietrza – sprężarka 3JW50 - jedn. koszty eksplo. 2,18 zł / m ³	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36

				- cena wody mieszk. 1,86 zł / m ³	
Czaple	12 / 12	51 mieszkańców	500	- stan techniczny sieci – średni, rury stalowe - uzdatnianie wody odbywa się poprzez 2 odżelaziacze i raz / 2 tyg. dowż. sprężarka - jedn. koszty ekspl. 2,18 zł / m ³ - cena wody mieszk. 1,86 zł / m ³	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36
Czersk Koszaliński	600 / 3168	2691 mieszkańców	27 590	- stan techniczny sieci - dobry, rury PCV, PE - uzdatnianie wody – zastosowanie aeratora, 3 odżelaziaczy, 1 sprężarka - z wodoc. korzyst. Strzekęcino, Świeszyno, Konikowo, Mierzym, Chałupy, Włoki, Kępa Świeszynska, Krokowo, Chłopska Kępa - jedn. koszty ekspl. 2,18 zł / m ³ - cena wody mieszk. 1,86 zł / m ³	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36
Dunowo	290 / 1512	424 mieszkańców	400	- stan techniczny sieci – średni, rury stalowe - uzdatnianie wody – zastosow. 1 odżelaziacza, pompa podaje wodę wraz z powietrzem - jedn. koszty ekspl. 2,18 zł / m ³ - cena wody mieszk. 1,86 zł / m ³	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36
Giezkowo	32,5 / 360	247 mieszkańców + 52 - Jarzyce 10 - Kłokęcin	Giezkowo - 1200 Jarzyce – 500 Kłokęcin - 100	- stan techniczny sieci - średni, rury stalowe i częściowo PCV - uzdatnianie wody – odbywa się poprzez pompę głębinową i zbiorniki ciśnieniowe, raz w mies. dowożona sprężarka - jedn. koszty ekspl. 2,18 zł / m ³ - cena wody mieszk. 1,86 zł / m ³	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36
Golice	30 / 360	118 mieszkańców	300	- stan techniczny sieci – średni, rury stalowe - uzdatnianie wody – zastos. bloku uzdatniającego (2 odżelaziacze z aeratorami) i bloku sprężonego powietrza - sprężarka - jedn. koszty ekspl. 2,18 zł / m ³ - cena wody mieszk. 1,86 zł / m ³	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36
Niedalino	55 / 782,4	495 + 30 - Węgorki	1500 + 200 - Węgorki	- uzdatnianie wody odbywa się poprzez 1 odżelaziacz i 1 sprężarka - jedn. koszty ekspl. 2,18 zł / m ³ - cena wody mieszk. 1,86 zł / m ³	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36
Kurozwęcz – użyczone od Agencji Mienia Wojskowego w Szczecinie	40 / 69	133 mieszkańców	1500	- stan techniczny sieci – średni, rury w większości stalowe - uzdatnianie wody – stacja wodociągowa wyposażona jedynie w zbiornik ciśnieniowy o poj. 5 m ³ , z 1939 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36
Sierania	20 / 516	178 mieszkańców	2000	- stan techniczny sieci – średni, rury stalowe i PCV - uzdatn. wody - 2 odżelaziacze, sprężarka - jedn. koszty ekspl. 2,18 zł / m ³ - cena wody mieszk. 1,86 zł / m ³	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36
Strzekęcino	- / 220	625 mieszk.	1500	- stan techniczny sieci - dobry, rury PCV, PE i stalowe - uzdatnianie wody – ujęcie modernizowane	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36

Zegrze Pomorskie	69 / 83	424 mieszk.	3000	- stan techn. sieci - średni, rury stalowe i PE - uzdatnianie wody – 2 odmanganiacze, 2 odżelaziacze - przedsięwzięcia ogranicz. zużycie wody – wyznaczono 1 punkt czerpania zaopatrzonej w wodomierz na pobór wody do opysków upraw przez Zakład Rolny, w przypadku uruchomienia gorzelni zostanie zamontowany dodatkowy wodomierz - jedn. koszty ekspl. 2,18 zł / m ³ - cena wody mieszk. 1,86 zł / m ³	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie, 76-024 Świeszyno 36
------------------	---------	-------------	------	---	--

Źródło: Oprac. na podstawie danych z Urzędu Gminy

W wyniku analizy ankiet i danych uzyskanych z Urzędu Gminy Świeszyno stwierdzono, że stan jakości wody jest w większości dobry. Jednak konieczne są inwestycje z zakresu rozbudowy sieci wodociągowych w wyszczególnionych w harmonogramie rzeczowo – finansowym niniejszego Programu (w dalszej części opracowania) miejscowościach - dla uregulowania problemu zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę.

3.6.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Stopień skanalizowania **gminy Świeszyno** wynosi około 40,3 %. Sposób rozwiązania gospodarki ściekowej na terenach nieskanalizowanych:

- oczyszczalnie przydomowe – 31 szt.,
- zbiorniki bezodpływowe – 386 szt.

W tabeli poniżej przedstawiono charakterystykę zbiorczych systemów kanalizacyjnych na terenie gminy Świeszyno.

TABELA 3-11

CHARAKTERYSTYKA ZBIORCZYCH SYSTEMÓW KANALIZACYJNYCH – GMINA ŚWIESZYNO

Nazwa obiektu / zarządca obiektu, eksploatacja	Rok oddania do użytku/ rok ostatn. modernizacji	Przepustowość rzeczywista/ przepustowość maks. urządzeń [m ³ /d]	Liczba mieszkańców podłączonych do danego systemu	Opis technologii oczyszczania ścieków / Sposób postępowania z osadami ściekowymi / Uwagi	Długość sieci kanalizacyjnej [m]
Oczyszczalnia ścieków dla Gorzelni w Zegrzu Pomorskim / Poldanor Przechlewo / Zakład Rolny Zegrze Pomorskie	1980	- / 220	nie użytkowana	- osadnik o poj. 71 m ³ , osadnik dwukomorowy o wym. 26x2,45x1,2 m, - ścieki podczyszczone wyk. na przyległ. użytkach zielonych pow. 6,2 ha - oczyszczalnia nieczynna - stan techniczny sieci – dobry, rury betonowe	250
Oczyszczalnia ścieków dla Gorzelni Rolniczej w Dunowie / Pomorsko Mazowiecka Hodowla Ziemiaka Sp. z o.o. z/s w Strzękocinie, 76-024 Świeszyno	1962 / 2000	- / 210	nie użytkowana	- dwukomorowy osadnik o poj. 2 x 77,6 m ³ oraz odprowadzenie do rolniczego wykorzyst. na pow. 8,2 ha użytk. ziel. w systemie zalewowym - stan techniczny sieci – średni, rury betonowe	300
Oczyszczalnia ścieków w m. Bardzolino / Spółdzielnia Mieszkaniowa „Rybak” Bardzolino 18	2000	- / 8	49	- osadnik gnilny o poj. 28,5 m ³ , z przepompownią ścieków, staw korzeniowy o pow. 250 m ² - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino	150

				odpadów w m. Niedalino - stan techniczny sieci – dobra, rury PCV	
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko – Własnościowa „Mierzynianka” w Mierzymiu	1970 / 2004	18 / 44	240	- przepompownia z kratą koszową, Miniblok M-9 - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino	1100
Oczyszczalnia ścieków dla Ośrodka Wczasów Rodzinnych / Zakład Energetyczny Koszalin S.A., ul. Morska 10, 75-950 Koszalin	1980 / 2002	8 / 10	okresowo – 30 osób	- krata płaska oczyszczana ręcznie, moduł oczyszczalni typu BIOX-5a skład. się z 2 zbiorników o poj. po 5 m ³ - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino - stan techniczny sieci – dobry	180
Zakładowa oczyszczalnia ścieków w m. Chałupy / Zakład Produkcyjny HAKO TECHNOLOGY Sp. z o.o. Chałupy, 76-024 Świeszyno	2003	4 / 4	zakład – 50 osób	- osadnik gnilny bez filtra – o poj. 5m ³ , osadnik gnilny z filtrem o poj. 5m ³ , zbiornik ze zraszaczem i złożem filtracyjnym o wym. 21 x 10 m - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino - stan techniczny sieci – dobry	120
Stacja Paliw Konikowo 80, Firma „Ki” Klemens Imiela, 75-525 Koszalin, ul. Piłsudskiego 56	2003	3 / 12	odprow. wód opadow.	- osadnik Firmy Eko-Unikol o poj. 4m ³ , separator koalescencyjny o przepustowości 20 l/s - stan techniczny sieci – dobry	50
S.A. POLDANOR w Przechlewie, ul. Dworcowa 25, Zakład Rolny ZEGROL Sp. z o.o. w Zegrzu Pomorskim	2004	6 / 12	kanaliz. deszczowa	- szczelny osadnik betonowy, separator węglowodorów z odmulaczem firmy Passavant 15 l/s - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino - stan techn. sieci - dobry, rury PCV, kręgi bet.	20
Oczyszczalnia ścieków w m. Dunowo / Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie	1975 / 2000	22 / 27,3	350 mieszk.	- osadnik gnilny o poj. 75 m ³ - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino - stan techn. sieci - średni, rury beton. - kamion. - jednostkowe koszty eksploatacyjne 3,78 zł / m ³ - cena odbioru ścieków od mieszk. 3,25 zł / m ³	1000
Oczyszczalnia ścieków w m. Giezkowo / Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie	1985 / 2000	12 / 44	240 mieszk.	- zbiornik retencyjny V–9m ³ z kratą i łapaczem tłuszczu, przepompown., 2 komory Miniblok M-8 - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino - stan techniczny sieci – średni, rury betonowe – kamionkowe - jednostkowe koszty eksploatacyjne 3,78 zł / m ³ - cena odbioru ścieków od mieszk. 3,25 zł / m ³	700
Oczyszczalnia ścieków w m. Niedalino / Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie	1996 / 2001	10 / 20	95 mieszk.	- przepompownia ścieków surowych z kratą koszową, komora osadu czynnego o poj. 19,95 m ³ , osadnik wtórny o poj. 7,63 m ³ , staw korzeniowy o pow. 230 m ² , zbior. osadu nadmiernego - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino - stan techn. sieci – dobry, rury betonowe i PCV - jednostkowe koszty eksploatacyjne 3,78 zł / m ³ - cena odbioru ścieków od mieszk. 3,25 zł / m ³	200
Oczyszczalnia ścieków w m. Sierania / Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie	1992 / 2002	10 / 23,3	140 mieszk.	- osadnik gnilny, staw korzeniowy, 2 stawyśc. - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino	1000

Mieszkańców w Świeszynie				- stan techniczny sieci – średni, rury betonowe - kamionkowe - jednostkowe koszty eksploatacyjne 3,78 zł / m ³ - cena odbioru ścieków od mieszk. 3,25 zł / m ³	
Oczyszczalnia ścieków w m. Zegrze Pomorskie Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkańców w Świeszynie	1978 / 2001	24 / 41,2	404 mieszk.	- komora kraty ręcznej, przepompownia ścieków o poj. czynnej 5,5 m ³ , kontener Bioblok MUm – 75 / trzy komory napowietrzania 3 x 25 m ³ , wspólny osadnik wtórny/ 4 szt. poletka osadowe o łącznej pow. 64 m ² - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino - stan techniczny sieci – dobry, rury betonowe - kamionkowe - jednostkowe koszty eksploatacyjne 3,78 zł / m ³ - cena odbioru ścieków od mieszk. 3,25 zł / m ³	2500
Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w m. Strzekęcino Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkańców w Świeszynie	1975 / 1999	55 / 115	625 mieszk.	- krata, komory rozdziału ścieków, piaskownik z odłuszczaczem, przepompownia, reaktor biologiczny, osadnik wtórny, 3 filtry piaskowe, instalacja PIX, komora rozprężna ścieków, zagęszczacz osadu, 5 poletek osadowych - osady ściekowe – gminne składowisko odpadów w m. Niedalino - stan techniczny sieci – średni, rury betonowe i kamionka - jednostkowe koszty eksploatacyjne 3,78 zł / m ³ - cena odbioru ścieków od mieszk. 3,25 zł / m ³	3500

Źródło: Oprac. na podstawie danych z Urzędu Gminy

W wielu miejscowościach gminy występuje brak uporządkowania gospodarki ściekowej, tzn. brak kanalizacji, oczyszczalni ścieków, stąd też ścieki odprowadzane są do nieszczelnych szamb, stwarzając zagrożenie dla wód gruntowych i podziemnych.

Ilość komunalnych osadów ściekowych (w przeliczeniu na suchą masę osadu) wytworzonych na terenie **gminy Świeszyno** (2003 r.) stanowi około 4,5 [Mg s.m.o. / rok].

3.6.3. Gospodarka odpadami

Na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy określono ilość mieszkańców objętych zorganizowaną zbiórką odpadów zmieszanych. Dane te zawarto w tabeli poniżej.

TABELA 3-12

ILOŚĆ MIESZKAŃCÓW OBJĘTYCH ZORGANIZOWANĄ FORMĄ ODBIORU ODPADÓW KOMUNALNYCH ZMIESZANYCH NA TERENIE GMINY ŚWIESZYNO

RODZAJ ZABUDOWY		
Wielorodzinna	Jednorodzinna	Zagrodowa
1488	430	2664

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Obsługę na terenie gminy w zakresie selektywnej zbiórki odpadów prezentuje tabela poniżej.

TABELA 3-13

ILOŚĆ MIESZKAŃCÓW OBJĘTYCH SELEKTYWNA ZBIÓRKĄ ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY ŚWIESZYNO

RODZAJ ZABUDOWY		
Wielorodzinna	Jednorodzinna	Zagrodowa
1488	430	3112

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Obsługę w zakresie odbioru i wywozu odpadów komunalnych z obiektów i zakładów prezentuje tabela poniżej.

TABELA 3-14

ILOŚĆ OBIEKTÓW OBJĘTYCH ZORGANIZOWANĄ FORMĄ ODBIORU ODPADÓW KOMUNALNYCH ZMIESZANYCH NA TERENIE GMINY ŚWIESZYNO

RODZAJ OBIEKTU		
Obiekty użyteczności publicznej	Zakłady przemysłowe	Placówki handlowo-usługowe, obiekty turystyczne i inne
17	2	14

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Dane dotyczące obsługi obiektów na terenie gminy w zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych - zawiera tabela poniżej.

TABELA 3-15

ILOŚĆ OBIEKTÓW OBJĘTYCH SELEKTYWNA ZBIÓRKĄ ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY ŚWIESZYNO

RODZAJ OBIEKTU		
Obiekty użyteczności publicznej	Zakłady przemysłowe	Placówki handlowo-usługowe, obiekty turystyczne i inne
17	-	14

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

q Instalacje do unieszkodliwiania odpadów na terenie gminy

Główną metodą traktowania odpadów komunalnych na terenie **gminy Świeszyno** jest ich deponowanie na gminnym składowisku odpadów, (typ - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne) w m. Niedalino.

Parametry techniczne obiektu – pojemność 15 000 Mg, powierzchnia: całkowita 1,12 ha, robocza 0,56 ha, 65 % wypełnienia, uszczelnienie: folia gr. 2 mm. Rodzaj odpadów składowanych 20 03 01 - odpady komunalne zmieszane. Roczna ilość odpadów dopuszczona do składowania: 1000 [Mg/rok]. Roczna ilość odpadów dowożonych: 900 [Mg/rok]. Ilość odpadów przyjmowanych na dobę < 10 [Mg/d]. Instalacja do zbierania odcieków – 2 zbiorniki. Właścicielem obiektu jest Gmina Świeszyno, zarządcą jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Świeszynie.

3.6.4. Gospodarka cieplna, gazownictwo i energetyka

Struktura gospodarki ciepłej w **gminie Świeszyno** wg źródeł energii (%): węgiel kamienny ~ 65 %, gaz ~ 30 %, olej opałowy ~ 5 %.

Gospodarka ciepła w **gminie Świeszyno** opiera się na kotłowniach lokalnych oraz głównie o indywidualne źródła ciepła.

Położenie graniczne z miastem Koszalin stwarza duże dogodności w zakresie inwestycji związanych z gazyfikacją. Obserwuje się dużą dynamikę tego procesu. Inicjatywa Władz Gminy zakłada doprowadzenie gazu do wszystkich odbiorców domowych, gospodarstw rolnych, odbiorców komunalnych, zakładów i innych obiektów.

Zaopatrzenie w energię elektryczną gospodarstw domowych w **gminie Świeszyno** jest powszechne (100 % gospodarstw domowych).

Na terenie **gminy Świeszyno** w miejscowości Dunowo zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna 400/220/110 kV „Dunowo”. Jest to stacja o znaczeniu ponadregionalnym, stanowi podstawowe zasilanie w energię elektryczną dla północno - wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Stacja zasilana jest dwoma liniami 400 kV wyprowadzonymi z elektrowni „Dolna Odra” i „Żarnowiec” (szczytowo – pompowa) oraz powiązana linią 220 kV z elektrownią szczytowo - pompową w Żydowie (gm. Polanów). Przedstawiony układ jest bardzo stabilny i niezawodny w zasilaniu w energię ww. obszaru. Ponadto przebieg linii elektroenergetycznych zasilających stację w Dunowie, jak i linie wyprowadzane ze stacji nie powodują żadnych ograniczeń dla rozwoju gminy. Podstawowe zasilanie w gminie zapewnia linia 15 kV z Koszalina - Południe do elektrowni wodnej w Niedalinie. Źródłami zasilania dla poszczególnych miejscowości są stacje transformatorowe 15/0,4 kV - 69 stacji. Z uwagi na maksymalny promień zasilania siecią 0,4 kV (długość 250 – 300 m) zachodzi potrzeba budowy na nowych osiedlach stacji transformatorowych.

Istniejące obiekty na terenie **gminy Świeszyno** służące do wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (wodnej):

- Elektrownia Wodna w Niedalinie – Jan Tuschik, ul. Gajowa 20, 77-400 Lipka,
- Elektrownia Wodna na Hajce – Koszalińskie Elektrownie Wodne Sp. z o.o. , 75-221 Koszalin, ul. Morska 10.

W zakresie pozyskiwania innych alternatywnych źródeł energii np. wiatrowych nie przewiduje się ich budowy. Podsumowując można stwierdzić, że stan sieci zasilającej jest zadowalający, istnieją duże rezerwy mocy.

4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY ŚWIESZYNO

4.1. Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych

α Stan czystości wód powierzchniowych

Stan czystości wód powierzchniowych na terenie **gminy Świeszyno** należy określić jako niezadowalający. Radew, a także znajdujący się na niej zbiornik Hajka mieszczą się w II klasie czystości, zaś Czarna wraz z dopływami w III klasie czystości (co spowodowane jest spływem nawozów do cieków).

Jeziro Czarne i jezioro w Strzekęcinie mieszczą się w II klasie czystości, zaś jezioro Niedalino w III klasie czystości. Jezioro Niedalino ze względu na położenie zagrożone jest niekontrolowanym spływem ścieków komunalnych z posesji z nim sąsiadujących.

Istotą zanieczyszczeń są zanieczyszczenia obszarowe – rolnictwo, hodowla zwierzęca, ścieki z obszarów nieskanalizowanych oraz ścieki komunalne.

Zagrożenia, które mogą ograniczać możliwość wykorzystania zasobów wodnych wód powierzchniowych gminy:

- § niezadowalający stan sanitarny (zanieczyszczenia bakteriologiczne),
- § stężenia zanieczyszczeń biogennych i organicznych,
- § procesy eutrofizacji.

Monitoring wód powierzchniowych wykonywany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) Delegatura w Koszalinie. Dokonuje się systematycznie oceny ilości i stanu czystości wód powierzchniowych na wyznaczonych stanowiskach badawczych. Wyniki bezpośredniej oceny jakości wody w tych punktach na obszarze gminy przedstawiono w tabeli poniżej.

TABELA 4-1

WYNIKI BEZPOŚREDNIEJ OCENY JAKOŚCI WÓD W PRZEKROJACH MONITORINGU REGIONALNEGO RZEK NA OBSZARZE GMINY ŚWIESZYNO

STANOWISKA POMIAROWE			GRUPA WSKAŹNIKÓW ZANIECZYSZCZEŃ							
			Substancje organiczne		Substancje mineralne	Substancje biogenne			Zawiesina	Stan sanitarny
rzeka	nazwa przekroju	km	klasa	wsk. dec.	klasa	klasa	wsk. dec.	klasa	klasa	seston / chlorofil a
Czarna	ujście do Radwi w m. Dunowo	0,5	III	ChZT-Mn	I	III	azotyny, fosfor og.	II	non	II/I
Radew	poniżej ujścia rz. Chotli, wodowsk. Białogórzyno	26,5	I	-	I	II	azotyny, fosfor og.	I	II	II/I

Źródło: Oprac. na podstawie danych (z 2004 r.) WIOŚ w Szczecinie – Delegatura w Koszalinie, (badan. z 1999 r.)

Przedstawiona klasyfikacja rzeki Radew i Czarnej pod względem stanu fizyko – chemicznego, zwraca uwagę na niepokojący wzrost zawartości substancji biogenych, które powodują eutrofizację, czyli zarastanie zbiorników wodnych.

q Stan czystości wód podziemnych

Na terenie **gminy Świeszyno** w latach 1998 – 2002 badane były wody wstępne w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w m. Świeszyno – Włoki. Jakość tych wód przedstawia się następująco (wg danych PIG oraz WIOŚ Delegatura w Koszalinie):

§	1998 r.	–	klasa I b (wody o wysokiej jakości)
§	1999 r.	–	klasa III (wody o niskiej jakości)
§	2000 r.	–	klasa III
§	2001 r.	–	klasa I a (wody o najwyższej jakości)
§	2002 r.	–	klasa I a.

Obserwuje się poprawę jakości wód wstępnych lecz jednocześnie pogarszanie jakości wód gruntowych, co jest powodem zanieczyszczania związkami azotu (azotany i azotyny), ponadto w strefach przybrzeżnych występują wysokie stężenia chlorków, spowodowane ingresją wód morskich.

Na terenie **gminy Świeszyno** znajduje się zbiornik wód podziemnych GZWP nr 119 o zasobności szacunkowej 100 tys. m³ / dobę, średniej głębokości ujęć 10 – 50 m, prędkości przepływu wód > 300 m/a.

q Gospodarka wodno – ściekowa i przekroczenia dopuszczalnych norm w ściekach odprowadzanych do środowiska

W zakresie gospodarki wodno – ściekowej (wg informacji WIOŚ Delegatura w Koszalinie) skontrolowano następujące obiekty (w latach 2003 – 2004) na terenie **gminy Świeszyno**:

- § oczyszczalnia gminna w Strzekęcinie,
- § oczyszczalnia gminna w Zegrzu Pomorskim,
- § oczyszczalnia gminna w Niedalinie,
- § oczyszczalnia gminna w Dunowie,
- § oczyszczalnia gminna w Giezkowie,
- § gorzelnia w Dunowie,
- § gorzelnia w Zegrzu Pomorskim.

Przekroczenia dopuszczalnych norm w ściekach odprowadzanych do środowiska stwierdzono (wg danych WIOŚ Delegatura w Koszalinie) w:

- § oczyszczalni gminnej w Strzekęcinie,
- § oczyszczalni gminnej w Zegrzu Pomorskim,
- § oczyszczalni gminnej w Niedalinie,

- § oczyszczalni gminnej w Dunowie,
- § gorzelni Dunowo.

TABELA 4-2

WYNIKI ANALIZ FIZYKO – CHEMICZNYCH ŚCIEKÓW Z OCZYSZCZALNI NA TERENIE **GMINY ŚWIESZYNO** (2003 - 2004)

Nazwa obiektu	BZT ₅ mg O ₂ /l	zaw. og. mg/l	Nog mgN/l	Pog mgP/l
Oczyszczalnia gminna w Giezkowie	10,0	11,0	9,2	3,7
Oczyszczalnia gminna w Niedalinie	74,0	28,0	85,05	11,5
Oczyszczalnia gminna w Strzekęcinie	14,0	37,0	35,3	7,1
Oczyszczalnia gminna w Dunowie	240,0	108,0	-	-
Oczyszczalnia gminna w Zegrzu Pom.	68,0	103,0	42,8	3,4

Źródło: Dane WIOŚ Delegatura w Koszalinie

4.2. Zanieczyszczenia powierzchni ziemi

Na terenie **gminy Świeszyno** źródła zanieczyszczenia powierzchni ziemi stanowią:

- § „dzikie” wysypisko odpadów zlokalizowane w m. Chałupy dz. nr 252 obr. ew. Świeszyno, powierzchnia 0,59 ha, ilość zdeponowanych odpadów łącznie: 500 Mg (zanieczyszczenie środowiska gruntowo – wodnego odciekami z odpadów komunalnych);
- § teren byłej Jednostki Wojskowej w Zegrzu Pomorskim (zanieczyszczenie środowiska gruntowo – wodnego substancjami ropopochodnymi).

Stan środowiska gruntowo – wodnego na terenie zlikwidowanej Jednostki Wojskowej w Zegrzu Pomorskim – obecnie Kompleks K-6044 zarządzany przez Agencję Mienia Wojskowego Oddział Terenowy w Szczecinie - wg informacji WIOŚ Delegatura w Koszalinie. Z „Dokumentacji geologicznej z prac i badań wykonanych w ramach szczegółowego rozpoznania zanieczyszczeń produktami ropopochodnymi środowiska gruntowo – wodnego oraz okonturowania miejsc z pływającym na wodzie produktem naftowym na terenie lotniska Zegrze Pomorskie woj. zachodniopomorskie” opracowanej w 2001 r. przez Hydrogeotechnikę Sp. z o.o. w Kielcach wynika następujące zanieczyszczenie:

- § powierzchnia zanieczyszczonego gruntu wynosi 118185 m², w tym w stopniu silnym i średnim 72 650 m²; kubatura zanieczyszczonego gruntu wynosi 769796 m³, w tym w stopniu silnym i średnim 294 287 m³,
- § powierzchnia zanieczyszczonej wody gruntowej wynosi 118185 m², w tym warstwa produktu naftowego pływającego na wodach pokrywa powierzchnię 8 025 m²,
- § miąższość ww. warstwy wynosi od 1 do 170 cm orientacyjna ilość produktu naftowego pływającego na wodach gruntowych i uwięzionego w gruncie wynosi około 949,4 m³.

4.3. Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Na terenie **gminy Świeszyno** nie występują źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, które mogłyby wpłynąć w znaczącym stopniu na jego stan czystości. Poniżej w

tabeli zamieszczono rejestrowane (wg danych z badań WIOŚ w Szczecinie) ilości zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na obszarze gminy.

TABELA 4-3

ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA DWUTLENKIEM AZOTU I DWUTLENKIEM SIARKI W GMINIE ŚWIESZYNO W LATACH 2003, 2004

	2003 r.		2004 r.*	
	NO ₂	SO ₂	NO ₂	SO ₂
	<i>µg/m³</i>			
Średnia roczna	7,2	3,9	6,3	3,0
Śr. w sezonie grzewczym	8,0	4,9	8,8	6,7
Śr. poza sezonem	6,1	2,6	4,8	0,9

Źródło: Dane z badań WIOŚ w Szczecinie (prowadzonych met. pasywną); *dane za 2004 r. z mies. I – VIII

Gmina Świeszyno jest gminą podmiejską, sąsiadującą z miastem Koszalin. Źródła zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego zarówno przemysłowe i energetyczne zlokalizowane na terenie miasta, zwłaszcza w jego części południowej wywierają wpływ na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego obszaru gminy Świeszyno. Ponadto do zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na obszarze gminy Świeszyno przyczynia się - zwłaszcza w sezonie grzewczym - emisja niska z indywidualnych palenisk w gospodarstwach domowych.

W zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego na terenie gminy Świeszyno (wg informacji WIOŚ Delegatura w Koszalinie) kontrole przeprowadzono w kompleksie wojskowym w Zegrzu Pomorskim (w 2003 r.). Źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza obecnie nie są eksploatowane z uwagi na likwidację jednostki.

Źródło zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenie gminy Świeszyno stanowi również emisja spalin samochodowych, zwłaszcza na odcinkach tras o największym na tym terenie natężeniu ruchu pojazdów, tj.: drogi wojewódzkie: Koszalin – Połczyn Zdrój, Niedalino – Zegrze Pomorskie, Dargiń – Bobolice, Koszalin – Niekłonice – Giezkowo – Dunowo – Strzekęcín. Emisja spalin koncentruje się liniowo wzdłuż przebiegu tras. Największe oddziaływanie występuje w najbliższym otoczeniu dróg w pasie szerokości do 50 – 100 m, w zależności od charakteru obszaru, przez który przebiega trasa i natężenia ruchu pojazdów.

4.4. Hałas

Hałas jest jednym z najbardziej uciążliwych czynników determinujących jakość środowiska. Decydujący wpływ na stan klimatu akustycznego ma motoryzacja, ruch kolejowy oraz działalność przemysłowa. Hałas - zwłaszcza motoryzacyjny - wykazuje tendencję wzrostową.

Do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny **gminy Świeszyno** zaliczyć należy przede wszystkim: komunikację drogową, ze szczególnym udziałem pojazdów ciężarowych.

Do czasu likwidacji Jednostki Wojskowej w Zegrzu Pomorskim za najpoważniejsze źródło hałasu na terenie gminy Świeszyno uważano lotnisko ww. jednostki w Zegrzu Pomorskim. Obecnie po rozformowaniu ww. jednostki część terenu lotniska jest użytkowana przez Aeroklub Koszaliński – Miejsce Startów i Lądowań w Zegrzu Pomorskim (na terenie Kompleksu K-6044). Hałas może powstawać okresowo podczas użytkowania sprzętu do lotów o napędzie silnikowym. Podczas kontroli przeprowadzonej przez WIOŚ na ww. terenie pomiarów hałasu nie prowadzono. W

przypadku zrealizowania planu przekształcenia ww. lotniska w pasażerskie problem uciążliwości dla środowiska akustycznego terenu lotniska i jego otoczenia pojawi się ponownie.

Źródła hałasu na terenie **gminy Świeszyno** stanowią przede wszystkim:

- § linia kolejowa Gdańsk – Szczecin (odcinek przebiegający przez teren gminy),
- § drogi wojewódzkie: Koszalin – Połczyn Zdrój, Niedalino – Zegrze Pomorskie, Dargiń – Bobolice, Koszalin – Niekłonicze – Giezkowo – Dunowo – Strzekęcin.

Hałas komunikacyjny występuje wzdłuż tras (kolejowych, drogowych) w pasie szerokości do 50 – 300 m - w zależności od charakteru terenu (zabudowa, zalesienia, teren otwarty) oraz natężenia ruchu pojazdów.

Pozostałe źródła hałasu na terenie gminy Świeszyno stanowią: warsztaty ślusarskie, samochodowe, stolarskie itp. Występujące na terenie gminy źródła hałasu mają charakter lokalny.

Na terenie gminy Świeszyno (wg informacji uzyskanych z WIOŚ Delegatura w Koszalinie) w zakresie emisji hałasu pomiarów nie wykonywano.

Potencjalne zagrożenia klimatu akustycznego:

- § możliwość rozbudowy linii kolejowej Gdańsk – Szczecin, w tym przystanków w Dunowie i Niekłonicach,
- § lotnisko w Zegrzu Pomorskim - w przypadku nadania mu funkcji o charakterze pasażerskim.

Ww. zagrożenia dla klimatu akustycznego mają charakter lokalny.

4.5. Promieniowanie niejonizujące

Źródłami emisji pól elektromagnetycznych o szkodliwym dla otoczenia promieniowaniu niejonizującym są głównie linie energetyczne o napięciu znamionowym powyżej 110 kV.

Na terenie **gminy Świeszyno** są to:

- § linia energetyczna 400 kV Dolna Odra – Żarnowiec wraz z głównym punktem zasilania w Giezkowie,
- § linia energetyczna 220 kV Giezkowo – Żydowo,
- § linie energetyczne 110 kV wybiegające z GPZ Giezkowo.

Wzdłuż tras przebiegu tych linii niezbędne jest zachowanie stref ochronnych szerokości odpowiadających wielkości napięć znamionowych, gdzie wyklucza się zabudowę, a korzystanie z zasobów środowiska i sposób zagospodarowania jest ograniczony.

4.6. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i poważne awarie

Szczególnym obszarem zdegradowanym położonym na terenie **gminy Świeszyno** jest dawne lotnisko wojskowe w Zegrzu Pomorskim. Do czasu likwidacji stacjonującej tu jednostki wojskowej było przede wszystkim uważane za źródło hałasu. Obiekt ten (wg poniżej przedstawionych danych z kontroli WIOŚ) stanowi istotne źródło zagrożenia dla gleby i pierwszego poziomu wód gruntowych (zanieczyszczenie środowiska gruntowo – wodnego substancjami ropopochodnymi w wyniku wycieków paliwa). Konieczne jest wykonanie odpowiednich ekspertyz i przywrócenie środowiska gruntowo – wodnego na terenie ww. jednostki do stanu właściwego.

Przez teren **gminy Świeszyno** przebiega gazociąg wysokoprężny, przecinający obszar gminy z Bonina do Starych Bielic, ze stacją redukcyjną w Chałupach. Instalacje te mogą stanowić potencjalne zagrożenie środowiska w przypadku zaistnienia poważnych awarii (np. uszkodzenie, rozszczelnienie instalacji).

Zapora Hajka na Radwi - w przypadku, gdyby uległa katastrofie hydrotechnicznej - kilkunkilometrowy odcinek dna doliny uległby znaczącemu przemodelowaniu.

W tabeli poniżej zamieszczono wyniki kontroli WIOŚ Delegatura w Koszalinie w latach 2003 – 2004 w zakresie inwestycji i przeciwdziałania poważnym awariom, przeprowadzonych w jednostkach i obiektach na terenie gminy Świeszyno.

TABELA 4-4

WYNIKI KONTROLI WIOŚ, 2003 - 2004 R. W ZAKRESIE INWESTYCJI I PRZECIWDZIAŁANIA POWAŻNYM AWARIOM, PRZEPROWADZONYCH W JEDNOSTKACH I OBIEKTACH NA TERENIE GMINY ŚWIESZYNO

OBIEKTY KONTROLOWANE	WYNIKI KONTROLI
Firma „Ki” w Koszalinie – Stacja Paliw w Konikowie	Kontrola przeprowadzona (przez WIOŚ) w 2003 r. wykazała, że Firma „Ki” przebudowała istniejącą stację niezgodnie z projektem budowlanym oraz nie posiadała pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie oczyszczonych ścieków deszczowych do rowu melioracyjnego. Kontrola przeprowadzona (przez WIOŚ) w 2004 r. wykazała, że Firma „Ki” usunęła stwierdzone nieprawidłowości.
Jednostka Wojskowa nr 1133 w Zegrzu Pomorskim i Agencja Mienia Wojskowego Oddział Terenowy w Szczecinie – Kompleks K-6044 w Zegrzu Pomorskim	Kontrolę WIOŚ Delegatura Koszalin wykazały, że Jednostka Wojskowa nr 1133 opuściła obiekt bez zrealizowania zobowiązań określonych w decyzji Wojewody Zachodniopomorskiego – wydanej w 2002 r. Decyzja zobowiązywała Szefostwo Infrastruktury Dowództwa Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej w Warszawie do: <ul style="list-style-type: none"> - przedłożenia do dnia 30.06.2003 r. przeglądu ekologicznego w zakresie oddziaływania na środowisko gruntowo – wodne obiektów paliwowych Jednostki nr 1133 w Zegrzu Pomorskim, - przywrócenia środowiska do stanu właściwego na terenie ww. Jednostki, poprzez szczypanie paliwa znajdującego się w środowisku gruntowo – wodnym na terenie Jednostki – w terminie do 30.12.2004 r. Agencja Mienia Wojskowego (następca prawny obiektu) - wg informacji WIOŚ - nie podejmuje działań w realizacji ww. zobowiązań i przystępuje do ponownego zagospodarowania terenu Kompleksu K-6044, np. oddając w użytkowanie Aeroklubowi Koszalińskiemu część obiektu w rejonie byłej wojskowej straży pożarnej. O powyższych nieprawidłowościach WIOŚ powiadomił Wojewodę i Starostę Powiatu Koszalińskiego. Podczas kontroli WIOŚ Delegatura Koszalin - poinformowano Agencję Mienia Wojskowego, że zagospodarowując teren Kompleksu K-6044 należy zwrócić uwagę na następujące problemy: <ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura komunalna Jednostki stanowiła pewną całość, co należy brać pod uwagę przy wydzierżawianiu poszczególnych części Kompleksu; ww. stwierdzenie w szczególności odnosi się do sieci kanalizacji sanitarnych i deszczowych; - obiekty paliwowe Jednostki są w złym stanie technicznym i nie są wyposażone w podstawowe instalacje i zabezpieczenia chroniące środowisko przed zanieczyszczeniem.
Aeroklub Koszaliński – Miejsce Startów i Lądowań w Zegrzu Pomorskim (na terenie Kompleksu K-6044 w Zegrzu Pomorskim)	Jest to część Kompleksu K-6044 znajdująca się w rejonie byłej wojskowej straży pożarnej. Obiekt zlokalizowany jest na terenie, gdzie istnieje kontakt hydrauliczny przypowierzchniowej warstwy wodonośnej z poziomem użytkowym. W 2004 r. przeprowadzono (przez WIOŚ) kontrolę obiektu, który użytkuje Aeroklub na zasadzie umowy zawartej z Agencją Mienia Wojskowego. Kontrola wykazała, że Aeroklub samowolnie zmienił sposób użytkowania pobocza płaszczyzny postoju samolotów na prowizoryczny magazyn paliwowy, który nie został wyposażony w odpowiednie urządzenia i zabezpieczenia chroniące środowisko przed zanieczyszczeniem. Powyższa nieprawidłowość jest przedmiotem postępowania Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla powiatu koszalińskiego, który nakazał Aeroklubowi Przywrócenie poprzedniego sposobu użytkowania ww. miejsca.

Źródło: Dane WIOŚ Delegatura w Koszalinie, 2004 r.

5. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

5.1. Programy sektorowe i regionalne

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu brano pod uwagę zapisy różnych programów rządowych oraz regionalnych, a także programów i opracowań gminnych, zwłaszcza:

- II polityki ekologicznej państwa,
- Programu wykonawczego do II polityki ekologicznej państwa,
- Narodowej strategii ochrony środowiska,
- Spójnej polityki strukturalnej rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa,
- Polityki leśnej państwa,
- Strategii rozwoju turystyki,
- Wykaz aktualnych rządowych dokumentów programowych dotyczących ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi,
- Program ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego (2002 r.),
- Program ochrony środowiska dla powiatu koszalińskiego (2004 r.),
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Świeszyno (2004 r.),
- Strategia rozwoju gminy Świeszyno do 2015 r. (2000 r.),
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świeszyno,
- Waloryzacja przyrodnicza gminy Świeszyno (2002 r.).

5.2. Cele, założenia i kierunki rozwoju gminy

W Strategii rozwoju Gminy Świeszyno do roku 2015 na obszarze gminy przewidziano, że nastąpią dalsze przekształcenia strukturalne. Funkcja rolnicza będzie nadal dominującą w rozwoju gospodarczym gminy.

Gospodarstwa indywidualne (północna część gminy) w miejscowościach przyległych do miasta Koszalina, zaprzestaną w wielu przypadkach działalności rolniczej. Nastąpi wyłączenie gruntów z działalności rolniczej - zgodnie ze „Studium uwarunkowań ...”, zdejściując w kierunku budowy osiedli domków jednorodzinnych - m.in. Konikowo, Niekłonice.

Natomiast miejscowości: Chałupy, Chłopska Kępa, Kępa Świeszyńska, Włoki, Bardzolino, Kurozwęcz, Bagno, Krokowo, Olszak, Czacz, Golica, Węgorki, Jarzyce, Sieranie zostaną przystosowane do wielofunkcyjnego rozwoju, uzupełniając funkcję rolniczą inną działalnością poza rolniczą przynoszącą dochód np. agroturystyka, usługi.

Miejscowościami z dominacją rolnictwa będą: Świeszyno, Giezkowo, Niekłonice, Mierzym, Strzekęcín, Zegrze Pomorskie. Funkcjonować tam będą nadal głównie gospodarstwa rolne typu wielkoobszarowego, zarządzane przez spółki, indywidualnych właścicieli lub dzierżawców.

- **Gospodarka wodna i ściekowa**

Gospodarka wodna i ściekowa stanowią jeden z najważniejszych czynników zachowania równowagi pomiędzy rozwojem gospodarczym, społecznym i rozwojem środowiska przyrodniczego.

Głównym celem jest ochrona zasobów wodnych zapewnienie odpowiednich ilości i odpowiedniej jakości wody w czasie i przestrzeni dla racjonalnego i trwałego zaspokojenia potrzeb związanych z rozwojem społecznym i gospodarczym.

Realizacja tego celu wymaga wielu kompatybilnych i solidarnych działań – monitorowania zmian zachodzących w środowisku, ochrony form przyrody i edukacji proekologicznej społeczeństwa oraz systematycznej rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

□ **Gazyfikacja**

Rozbudowa sieci gazyfikacyjnej w gminie. Inicjatywa Władz Gminy zakłada doprowadzenie gazu do wszystkich odbiorców domowych, gospodarstw rolnych, odbiorców komunalnych, zakładów i innych obiektów.

Na intensywność zachodzących zmian będzie miał wpływ czynnik ekonomiczny, bowiem zmiana stosowanych obecnie paliw, na gaz jest ściśle zależna od ekonomicznej konkurencyjności gazu wobec innych nośników energii. Analizując obecne relacje cen kilku podstawowych nośników energii do ceny gazu, wykazują opłacalność jego stosowania, jednak wszystkie inwestycje w zakresie dostosowań do użytkowania gazu są bardzo kapitałochłonne. Dlatego też istotną sprawą jest zaangażowanie wszystkich mieszkańców i inwestorów gminy do bezpośredniej współpracy i uruchamianie inicjatyw np. zakładanie Komitetów Gazyfikacyjnych w celu szybkiego doprowadzania przyłączy i rozbudowy sieci.

□ **Energia elektryczna**

Zmiana oświetlenia ulic na energooszczędne.

□ **Zachowanie bioróżnorodności środowiska**

Zachowanie bioróżnorodności środowiska stanowi jeden z głównych celów ochrony przyrody. Dotyczy to zarówno całej zmienności ekosystemów i różnorodności jak i bogactwa świata roślin, zwierząt i mikroorganizmów.

Metodą na obronę różnorodności jest ochrona bierna ekosystemów naturalnych, równoznaczna z ochroną ścisłą. Celem jej jest ochrona naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych, przy całkowitym zaniechaniu ingerencji człowieka.

W odniesieniu do ekosystemów powstałych w wyniku wielowiekowej działalności człowieka, stosuje się ochronę czynną. Ochrona czynna, czyli inaczej ochrona częściowa, oznacza możliwość ingerowania w zachodzące procesy przyrodnicze, w celu utrzymania określonego stanu ekosystemu i wpływanie na procesy przyrodnicze tak, aby przebiegały w odpowiednim kierunku.

Ustawowo obszar chronionego krajobrazu, obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny, o różnych typach ekosystemów. Zagospodarowanie tych ekosystemów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. W praktyce tereny te, są szczególnie atrakcyjne krajobrazowo i mogą spełniać funkcje turystyczno – wypoczynkowe,

realizowane w zgodzie ze studium uwarunkowań i planem przestrzennego zagospodarowania. Na terenie gminy Świeszyno są to m.in. tereny Doliny rzeki Radew, jezioro Hajka. Ponadto, na terenie gminy znajdują się również korytarze ekologiczne (rzeka Radew, rzeka Czarna) utworzone ze względu na dużą migrację ryb, bytujących w tych rzekach. Wymagają one często częściowej ochrony, przede wszystkim ze względu na zagrożenie występujących biocenoz.

□ **Rozwój proekologicznych form turystyki**

Strefa nizin nadmorskich, w której znajduje się gmina Świeszyno stwarza wiele możliwości wykorzystania walorów turystycznych. Obfitość lasów bogatych w runo leśne i zwierzynę łowną, duża liczba cieków wodnych, w tym atrakcyjna Dolina rzeki Radew, będąca siedliskiem ryb łososiowatych, tereny cenne ornitologicznie i botanicznie mogą być zachętą dla turystów. Takie położenie daje również możliwości do zorganizowania aktywnych, specjalistycznych form wypoczynku, z wykorzystaniem możliwości wydłużenia sezonu turystycznego o jesień i zimę, co wiąże się z odpowiednim dostosowaniem bazy noclegowej do tego celu. Miejscowościami o charakterze turystycznym są: Niedalino, Zegrze Pomorskie, Strzekęcin, Dunowo.

□ **Edukacja proekologiczna społeczeństwa**

- podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w dziedzinie ochrony środowiska,
- integrowanie mieszkańców gminy, wokół problemów ochrony środowiska na terenie gminy,
- współpraca z placówkami oświatowymi i organizowanie akcji „sprzątania świata”, konkursów,
- dbanie o ład i estetykę w gminie - tworzenie zieleńców, parków, kwietników w poszczególnych miejscowościach gminnych,
- wytyczanie ścieżek ekologicznych, dydaktycznych.

□ **Kierunki w zakresie gospodarki wodno – ściekowej i ochrony wód powierzchniowych i podziemnych:**

- § dostosowanie parametrów jakości wody pitnej do obowiązujących norm unijnych, (co wymagać będzie przeprowadzenia zmian w procesie uzdatniania wody wodociągowej),
- § modernizacja stacji uzdatniania wody, modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej,
- § poprawa stosunków wodnych i zapobieganie nadmiernym stratom wody - renowacja urządzeń melioracyjnych i zwiększenie retencyjności gleb w wyniku wyłączenia z gospodarczego wykorzystania terenów podmokłych i źródliskowych,
- § ochrona wód powierzchniowych - ograniczenie stosowania wysokotoksycznych środków nawożenia oraz ochrony roślin w strefach brzegowych cieków wodnych,
- § ograniczenie infiltracji i spływów powierzchniowych zanieczyszczonych wód opadowych - likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów, przechowywanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz obornika i gnojowicy na powierzchniach zabezpieczonych przed kontaktem ze środowiskiem gruntowo – wodnym,
- § obowiązek przechowywania nawozów sztucznych i obornika na nieprzepuszczalnych płytach ze ścianami bocznymi oraz gnojowicy w szczelnych zbiornikach, celem zabezpieczenia wycieków agresywnych zanieczyszczeń do gruntu i przedostawania się do wód gruntowych i podziemnych,
- § ochrona wód gruntowych - eliminacja źródeł ich zagrożeń (szamba) oraz modernizacja i rozwój sieci kanalizacyjnej sanitarnej,

-
- § budowa oczyszczalni przydomowych na terenach nieskanalizowanych oraz budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych,
 - § ochrona ujęć wód podziemnych na cele publiczne - przestrzeganie przepisów dotyczących zasad zagospodarowania w strefach, w tym likwidacja istniejących źródeł zanieczyszczeń i niedopuszczenie do powstawania nowych,
 - § optymalizacja zużycia wody do celów różnych dziedzin gospodarki - zbilansowanie zapotrzebowania wody i racjonalne jej używanie.

□ **Kierunki rozwoju gospodarki leśnej:**

- § ochrona kompleksów leśnych przed zmianą sposobu użytkowania,
- § powiększanie obszarów leśnych przez zalesienie użytków rolnych mało przydatnych do produkcji rolniczej,
- § wykorzystanie zasobów leśnych do rozwoju gospodarczego gminy w dziedzinie przetwórstwa drzewnego, zbieractwa i przetwórstwa runa leśnego,
- § zwiększenie powierzchni lasów ochronnych przede wszystkim na obszarach podatnych na erozję i zanieczyszczenia, w obszarach źródłiskowych rzek oraz w rejonach o dużej atrakcyjności rekreacyjnej,
- § przystosowanie do różnorodnych form rekreacji i turystyki obszarów leśnych korzystnych dla wypoczynku.

□ **Kierunki rozwoju ciepłownictwa i gazownictwa:**

- § sukcesywne zwiększanie udziału proekologicznych nośników energii zmniejszających zanieczyszczenie środowiska – modernizacja kotłowni węglowych na olejowe,
- § sukcesywna rozbudowa sieci gazowej w celu stopniowej eliminacji ogrzewania paliwami stałymi.

5.3. Założenia polityki ekologicznej w odniesieniu do gminy, limity racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska

1. Gospodarka rolna i ochrona środowiska

- § pomoc w zalesianiu gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej realizowana w ramach Krajowego Programu Zwiększania Lesistości,
- § zagospodarowanie pól rolnych na bazie istniejących i nowopowstałych zakładów przetwórstwa rolnego,
- § wsparcie inicjatyw prowadzenia rolnictwa ekologicznego (biodynamicznego, zintegrowanego),
- § restrukturyzacja obszarów wiejskich,
- § pomoc w realizacji programów rolno-środowiskowych,
- § zadrzewienia śródpolne, tworzenie użytków ekologicznych, pomników przyrody,
- § prace konserwatorskie na istniejących obiektach chronionych i parkach wiejskich.

2. Infrastruktura techniczna

- § rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, budowa oczyszczalni ścieków,
- § rozbudowa sieci gazyfikacyjnej,
- § modernizacja kotłowni węglowych (np. na olej, gaz),
- § wprowadzanie energooszczędnego oświetlenia ulic, termomodernizacja budynków.

3. Edukacja ekologiczna

- § stworzenie dostępnego systemu informacji o środowisku przyrodniczym,
- § zintensyfikowanie edukacji ekologicznej społeczeństwa,
- § upowszechnienie ekologicznych metod gospodarowania w rolnictwie, leśnictwie.

5.3.1. Limity krajowe ujęte w „II Polityce ekologicznej państwa”

W „II Polityce ekologicznej państwa”, przyjętej przez Radę Ministrów w 2000 r., a następnie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 2001 r., ustalone zostały następujące ważniejsze limity krajowe, związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą stanu środowiska:

- zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50 % w stosunku do stanu w 1990 r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle);
- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50 % w stosunku do 1990 r. w taki sposób, aby uzyskać co najmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB);
- ograniczenie zużycia energii o 50 % w stosunku do 1990 r. i 25 % w stosunku do 2000 r. (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB);
- dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990 r.;
- odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50 % papieru i szkła z odpadów komunalnych;
- pełna (100 %) likwidacja zrzutów ścieków nieoczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych;
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, w stosunku do stanu z 1990 r., z przemysłu o 50 %, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30 % i ze spływu powierzchniowego – również o 30 %;
- ograniczenie emisji pyłów o 75 %, dwutlenku siarki o 56 %, tlenków azotu o 31 %, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4 % i amoniaku o 8 % w stosunku do stanu w 1990 r.;
- do końca 2005 r. wycofać z użytkowania etylinę i przejść wyłącznie na stosowanie benzyny bezołowiowej.

Wszystkie wymienione limity dotyczą celów do osiągnięcia najpóźniej do 2010 r.

Limity powyższe nie były korygowane przy sporządzaniu „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 - 2010”. W programach gminnych mogą zostać ujęte w zależności od specyficznych warunków danej gminy.

5.3.2. Podział limitów krajowych na limity wojewódzkie i powiatowe

Brak dostatecznych podstaw planistycznych spowodował, że zarówno Rada Ministrów, przyjmując w czerwcu 2000r. II Politykę ekologiczną państwa, jak i ustawa Prawo ochrony środowiska nie dokonały podziału limitów krajowych na limity regionalne. Dlatego też przytoczone powyżej wskaźniki liczbowe należy traktować jako wielkości orientacyjne, przeznaczone do porównań międzyregionalnych i porównań tempa realizacji celów polityki ekologicznej państwa w poszczególnych powiatach i gminach z tempem realizacji tej polityki na szczeblu krajowym.

Tylko w dwóch przypadkach może mieć miejsce określona procedura „przydziału” limitów dla poszczególnych powiatów. Chodzi o ładunki zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych i do powietrza w takim zakresie, w jakim w ramach monitoringu środowiska

zostaną zidentyfikowane obszary, w których nie są osiągnięte wymagane poziomy jakości wód oraz obszary przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu. Ustalone programy działań naprawczych dla tych obszarów (w postaci programów ochrony wód i programów ochrony powietrza), mogą ustalać limity regionalne.

Nie przewiduje się natomiast żadnej procedury odgórnego ustalania limitów gminnych, poza ewentualnymi porozumieniami między Ministerstwem Środowiska, a zainteresowanymi samorządami. Przypadki takie mogłyby mieć miejsce na przykład w odniesieniu do miast przygranicznych, jeśli wynikałoby to z umów dwustronnych z państwami sąsiednimi.

Sporządzając programy ochrony środowiska poszczególne powiaty lub gminy, kierując się interesem swoich mieszkańców, mogą ustalić własne limity powiatowe lub gminne, wzorowane na wymienionych wyżej wskaźnikach. Samorzady szczebla podstawowego powinny także sprecyzować zadania szczegółowe w zakresie ochrony środowiska dotyczące estetyki terenów ogólnodostępnych, postępowania ze zwierzętami (w tym domowymi), utrzymania obiektów użyteczności publicznej oraz posesji prywatnych itp.

5.3.3. Limity racjonalnego wykorzystania środowiska w województwie zachodniopomorskim ujęte w WPOŚ

Limity racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska województwa zachodniopomorskiego do roku 2010 ujęte w (WPOŚ) Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska.

□ **Zasoby wodne**

Limit wojewódzki szacuje się na wielkość 20 % w zakresie zmniejszania wodochłonności w produkcji. Jest to powodowane, zastosowaniem średnio oszczędnych technologii stosowanych w produkcji i nie przewiduje się w najbliższym czasie do roku 2010 nagłego zmniejszenia zużycia produkcji.

□ **Materiałochłonność**

Wskaźnik ten w województwie zachodniopomorskim kształtuje się na poziomie 30 %. Jest to związane z restrukturyzacją parku maszynowego i zmianami w asortymentach produkcji, które systematycznie ulegają zmianie na korzyść dla środowiska.

□ **Energia**

Zakłada się zmniejszenie energochłonności produkcji o 25 %. Jest to podyktowane wprowadzeniem nowych rozwiązań technologicznych o znacznie mniejszym zużyciu energii.

□ **Odpady przemysłowe**

Uwzględniając dotychczasowe tendencje, w województwie zakłada się zwiększenie wykorzystania odpadów przemysłowych do celów gospodarczych do 90 % (bez uwzględnienia fosfogipsów).

□ **Surowce wtórne**

W województwie odzysk i powtórne wykorzystanie surowców wtórnych przyjęto na poziomie 60 % przy założeniu objęcia selektywną zbiórką odpadów 80 % gospodarstw domowych.

□ **Ładunki zanieczyszczeń do wód powierzchniowych**

W województwie likwidację zrzutów ścieków z miast i zakładów przemysłowych założono około 93 % ze względu na duże zaniedbania w tym zakresie, a w szczególności konieczności objęcia modernizacją istniejących, nie spełniających wymogów UE oczyszczalni ścieków.

Na poziomie wojewódzkim przyjmuje się zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych w stosunku do 1990 r. z przemysłu o 50 %, ze śływów powierzchniowych 30 %. W stosunku do gospodarki komunalnej zakłada się zmniejszenie ładunku o 80 %, w tym minimum 75 % redukcji ładunku azotu ogólnego i fosforu ogólnego w ściekach dopływających do oczyszczalni ścieków komunalnych.

q Emisja substancji do powietrza

Na poziomie wojewódzkim przyjmuje się ograniczenie emisji pyłów o 75 %, dwutlenku siarki – 30 %, tlenu azotu – 20 %, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4 % i amoniaku o 8 % w stosunku do roku 1990. Jest to podyktowane rozproszonymi źródłami emisji i starymi technologiami w zakładach przemysłowych. Poziom zanieczyszczeń powietrza ze źródeł komunikacyjnych będzie również malał przy założeniu udroźnienia sieci komunikacyjnej oraz wsparcia działań na rzecz rozwoju transportu publicznego.

q Paliwa

Na poziomie wojewódzkim zakłada się do końca 2005 r. wycofanie z użytkowania etyliny i przejście na benzyny bezołowiowe. Jednocześnie zakłada się wprowadzenie ograniczenia użytkowania etyliny bezołowiowej kosztem produkcji i zastosowaniem biopaliw. Zakłada się również odchodzenie od uciążliwych instalacji na paliwa stałe na rzecz „czystszych” technologii.

5.3.4. Limity racjonalnego wykorzystania środowiska w powiecie koszalińskim ujęte w PPOŚ

Limity racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska przyjęto w powiecie koszalińskim w (PPOŚ) Powiatowym Programie Ochrony Środowiska na takim poziomie jak limity dla województwa zachodniopomorskiego, a mianowicie do roku 2010:

- § zasoby wodne – 20 % wodochłonność produkcji;
- § materiałochłonność – 30 % zmniejszenia materiałochłonności w stosunku do 1990 r.;
- § energia – 25 % zmniejszenia zużycia energii w stosunku do 2000 r.;
- § zwiększenie energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych – do 7,5 % w 2010 r.;
- § odpady przemysłowe – 90 % wykorzystania odpadów przemysłowych do celów gospodarczych;
- § surowce wtórne:
 - objęcie selektywną zbiórką odpadów komunalnych – 80 % gospodarstw domowych do 2007 r.,
 - odzyskanie i ponowne wykorzystanie surowców wtórnych – 60 %;

-
- § ładunki zanieczyszczeń do wód – 93 % likwidacja zrzutów ścieków komunalnych i przemysłowych;
 - § zapewnienie do 2015 r. 75 % redukcji ładunku substancji biogenych ze ścieków komunalnych;
 - § zaprzestanie do 2006 r. odprowadzania do Bałtyku substancji niebezpiecznych oraz istotne ograniczenie zrzutów pozostałych substancji tego typu, a także niedopuszczenie do przyrostu ładunku azotu ze źródeł rolniczych;
 - § emisja substancji do powietrza:
 - 75 % ograniczenia emisji pyłów,
 - 30 % ograniczenie emisji dwutlenku siarki,
 - 30 % ograniczenie emisji tlenków azotu,
 - 7 % ograniczenie emisji lotnych związków organicznych,
 - 8 % ograniczenie emisji amoniaku w stosunku do roku 1990.
 - § Paliwa – wycofanie z użytkowania do końca 2005 r. etyliny i przejście na benzyny bezołowiowe oraz zwiększone stosowanie biopaliw.

5.3.5. Gminny poziom limitów racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska

Limity racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska w **gminie Świeszyno** założono na takim samym poziomie jak limity dla powiatu koszalińskiego, z ustalaniem osiągania celów w horyzoncie czasowym roku 2010 w odniesieniu do poziomu roku 1990.

□ **Zasoby wodne**

Limit gminny – 20 % w zakresie zmniejszania wodochłonności produkcji.

□ **Materiałochłonność**

Limit gminny – 30 % w zakresie zmniejszenia materiałochłonności w produkcji.

□ **Energia**

Limit gminny – 25 % zmniejszenia zużycia energii (w stosunku do roku 2000).

Limit zwiększenia energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych – do 7,5 %.

□ **Odpady przemysłowe**

Limit gminny – 90 % wykorzystania odpadów przemysłowych do celów gospodarczych.

□ **Surowce wtórne**

Limit gminny – odzysku i ponownego wykorzystania surowców wtórnych – 60 %, przy założeniu objęcia selektywną zbiórką odpadów komunalnych ~ 100 % gospodarstw domowych.

□ **Redukcja ładunków zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych do wód powierzchniowych**

Limit gminny – ładunki zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych – 93 % likwidacja zrzutów ścieków komunalnych i przemysłowych.

Zapewnienie do 2015 roku 75 % redukcji ładunku substancji biogenych ze ścieków komunalnych.

q Powietrze atmosferyczne

Limit gminny – ograniczenia emisji substancji do powietrza atmosferycznego: pyłów - 75 %, dwutlenku siarki - 30 %, tlenków azotu - 20 %.

p Dla osiągnięcia powyższych limitów sformułowano dla Gminy Świeszyno cele do realizacji zgodnie z Programami szczebla wyższego, które przedstawiono w kolejnym rozdziale niniejszego Gminnego Programu Ochrony Środowiska.

6. CELE EKOLOGICZNE I KIERUNKI ICH REALIZACJI

Cele ekologiczne długoterminowe będą stanowić podstawę planowania działań w zakresie ochrony środowiska dla **Gminy Świeszyno** do roku 2012. Zostały one sformułowane w oparciu o:

- analizę i ocenę stanu istniejącego środowiska oraz technicznej infrastruktury ochrony środowiska na obszarze gminy;
- tendencje mające istotne znaczenie dla przyszłości gminy i najważniejsze kierunki rozwojowe (wynikające, m.in. ze Strategii rozwoju gminy Świeszyno do roku 2015);
- limity wynikające z PEP i programów wyższego szczebla - WPOŚ, PPOŚ;
- obowiązujące i przewidywane unormowania prawne w zakresie ochrony środowiska.

Cele ekologiczne w niniejszym Gminnym Programie Ochrony Środowiska (GPOŚ) określono w odniesieniu do **Gminy Świeszyno** wg (niżej zamieszczonej) listy celów sformułowanych w Programach wyższego szczebla, tj.:

- ⇒ Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego (WPOŚ, 2002 r.),
- ⇒ Program ochrony środowiska powiatu koszalińskiego (PPOŚ, 2004 r.),

-
- Cel 1.** „Gorące punkty”
 - Cel 2.** Gospodarka wodna
 - Cel 3.** Gospodarka odpadami
 - Cel 4.** Poprawa jakości środowiska (powietrze, hałas)
 - Cel 5.** Racjonalizacja użytkowania surowców
 - Cel 6.** Ochrona powierzchni ziemi
 - Cel 7.** Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych
 - Cel 8.** Przeciwdziałanie poważnym awariom
 - Cel 9.** Zwiększenie świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna
 - Cel 10.** Monitoring środowiska

6.1. Cele ekologiczne do roku 2012 wraz z kierunkami działań

CEL 1. „GORĄCE PUNKTY”

Przywrócenie środowiska na terenie byłej Jednostki Wojskowej w m. Zegrze Pomorskie do stanu właściwego.

Teren byłej Jednostki Wojskowej w m. Zegrze Pomorskie (wg przedstawionych w niniejszym opracowaniu danych z kontroli WIOŚ) stanowi istotne źródło zagrożenia dla gleby i pierwszego poziomu wód gruntowych (zanieczyszczenie środowiska gruntowo – wodnego substancjami ropopochodnymi w wyniku wycieków paliwa). Konieczne jest wykonanie odpowiednich ekspertyz i przywrócenie środowiska gruntowo – wodnego na terenie ww. jednostki do stanu właściwego.

Właściciel terenu byłej Jednostki Wojskowej w Zegrzu Pomorskim jest zobowiązany do usunięcia zanieczyszczenia środowiska gruntowo – wodnego substancjami ropopochodnymi i przywrócenia środowiska na ww. obszarze do stanu właściwego (poprzez m.in. szczerpanie paliwa).

CEL 2. GOSPODARKA WODNA

Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych i ochrona zasobów wód podziemnych

Celem jest systematyczna poprawa stanu czystości wód powierzchniowych na terenie gminy. Zakłada się docelowo, aby rz. Radew, a także znajdujący się na niej zbiornik Hajka mieszczące się w II klasie czystości, osiągnęły I klasę czystości wód; zaś rz. Czarna wraz z dopływami mieszcząca się w III klasie czystości, osiągnęła klasę II - poprzez zmniejszenie, a docelowo wyeliminowanie spływu nawozów do cieków oraz skanalizowanie obszaru gminy, a na

terenach bez kanalizacji – budowę oczyszczalni przydomowych oraz sukcesywną likwidację szamb.

Kolejnym celem jest sukcesywna poprawa stanu wód stojących na terenie gminy. Zakłada się, aby docelowo Jezioro Czarne i jezioro w Strzekęcinie mieszczące się w II klasie czystości, osiągnęło klasę I; zaś jezioro Niedalino o III klasie czystości, osiągnęło klasę II, poprzez wyeliminowanie zagrożenia niekontrolowanym spływem ścieków komunalnych z posesji z nim sąsiadujących (sukcesywne skanalizowanie miejscowości, bądź instalacja oczyszczalni przydomowych).

Celem jest zmniejszanie sukcesywne, a docelowo dążenie do wyeliminowania zanieczyszczeń obszarowych z rolnictwa (nawozy), hodowli zwierzęcej oraz ścieków komunalnych z obszarów nieskanalizowanych (m.in. likwidacja sukcesywnie szamb).

Zakłada się zmniejszać sukcesywnie i eliminować zagrożenia, które mogą ograniczać możliwość wykorzystania zasobów wód powierzchniowych gminy, tj.:

- § zanieczyszczenia bakteriologiczne,
- § stężenia zanieczyszczeń biogenych i organicznych,
- § procesy eutrofizacji.

Działania w zakresie **ochrony wód powierzchniowych** będą prowadzone w kierunku rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej (rozbudowa kanalizacji, budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków). Ponadto coraz większy nacisk będzie kładziony na zmniejszenie zanieczyszczeń obszarowych (m.in. zmniejszenie nawożenia lub zmiana użytkowania z gruntów ornych na użytki zielone na terenach bezpośrednio przyległych do brzegów rzek i jezior).

Celem jest utrzymanie dotychczasowej wysokiej jakości wód podziemnych (z danych WIOŚ dot. badań wód podziemnych na terenie **gminy Świeszyno** wynika, iż w ostatnich latach mieściły się one w klasie I a – wody o najwyższej jakości).

W zakresie **ochrony wód podziemnych** rozwijany będzie monitoring lokalny, ochrona ujęć wód podziemnych oraz ochrona zbiorników wód podziemnych, likwidacja „dzikich” wysypisk, deponowanie odpadów na składowisku posiadającym odpowiednie zabezpieczenia przed infiltracją odcieków do wód gruntowych (m.in. folia, drenaż, szczelne zbiorniki odcieków itd.), budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojówkę w gospodarstwach rolnych, likwidacja zanieczyszczeń środowiska gruntowo – wodnego substancjami ropopochodnymi (w obrębie terenu byłej jednostki wojskowej w Zegrzu Pomorskim).

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wiąże się z koniecznością zrealizowania wymogów dotyczących całkowitego wyeliminowania ze ścieków niektórych substancji niebezpiecznych bezpośrednio zagrażających życiu i zdrowiu ludzi oraz uzyskania bezpiecznych wskaźników emisyjnych dla poszczególnych substancji, zagrażających ekosystemom wodnym.

Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków

Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków na terenie gminy - wg zamieszczonego w dalszej części niniejszego opracowania – harmonogramu rzeczowo – finansowego.

Dalsza racjonalizacja zużycia wody

Racjonalizacja poboru i wykorzystania wody będzie realizowana zarówno w sektorze gospodarczym jak i w indywidualnych gospodarstwach domowych (m.in. kontynuacja instalacji wodomierzy).

W rolnictwie promowane będzie stosowanie najlepszych dostępnych praktyk rolniczych, co powinno również doprowadzić do zmniejszenia zapotrzebowania na wodę i jednocześnie ograniczenia ładunków odprowadzanych do odbiorników zanieczyszczeń.

Ograniczenie spływu powierzchniowego

Oprócz źródeł punktowych znaczący udział w zanieczyszczeniu wód płynących mają zanieczyszczenia pochodzące ze spływów obszarowych, związanych z uprawą pól i nawożeniem. Stosowane będą rozwiązania zmierzające do ograniczenia w rolnictwie związków biogenych, m.in. zmniejszenie nawożenia, zmiana sposobu użytkowania z gruntów ornych na użytki zielone w strefach brzegowych rzek i jezior, kontrola przestrzegania stref buforowych wzdłuż cieków wodnych.

Dyrektywa 91/676/EWG o ochronie wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych nakłada na państwa członkowskie konieczność opracowania co najmniej jednego kodeksu dobrej praktyki rolniczej, który musi być propagowany na terenie całego kraju.

Ograniczanie poboru wód podziemnych

Wody podziemne winny stanowić rezerwę wody pitnej, w związku z tym ograniczony do minimum będzie ich pobór.

Budowa nowych, modernizacja istniejących sieci wodociągowych oraz modernizacja istniejących stacji wodociągowych

W celu osiągnięcia do 2010 r. jakości wody w sieci odpowiadającej standardom UE (dostosowanie jakości wody pitnej do Dyrektywy 80/778/EWG, m.in. zawartość związków Fe < 0,02 g/m³, Mn 0,02 g/m³), planuje się na terenie gminy inwestycje, tj.: budowa nowych, modernizacja istniejących odcinków sieci wodociągowych, modernizacja istniejących stacji wodociągowych – wg zamieszczonego w dalszej części niniejszego opracowania harmonogramu rzeczowo – finansowego.

Ograniczenie zanieczyszczenia wód podziemnych

Na zanieczyszczenie narażone są przede wszystkim wody pierwszego horyzontu. Aby zapobiec degradacji wód w pierwszej kolejności uporządkowana zostanie gospodarka ściekowa na obszarze gminy (rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, budowa, modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych, sukcesywna likwidacja szamb), ponadto prowadzone będą działania w celu likwidacji „dzikich” wysypisk odpadów, składowanie odpadów odbywać się będzie wyłącznie na składowisku posiadającym odpowiednie zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem wód podziemnych (uszczelnienie folią, drenaż itd.), budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojówkę, przywrócenie środowiska gruntowo – wodnego na terenie byłej jednostki wojskowej w m. Zegrze Pomorskie do stanu właściwego (poprzez szczerpanie paliwa).

Ponadto wzmocniona będzie kontrola i uświadamiane konsekwencje zanieczyszczeń właścicielom gospodarstw domowych. Bardzo duże znaczenie będzie miało zatem prowadzenie edukacji w tej dziedzinie, jak również w zakresie stosowania zasad dobrych praktyk rolniczych.

CEL 3. GOSPODARKA ODPADAMI

Minimalizowanie ilości odpadów powstających, wzrost stopnia ich wykorzystania, zwiększenie bezpieczeństwa składowania i stosowanie nowoczesnych metod unieszkodliwiania odpadów

Działania w gminie w zakresie minimalizowania ilości odpadów powstających zarówno w sektorze komunalnym jak i gospodarczym, wzrostu stopnia ich wykorzystania, zwiększenia bezpieczeństwa składowania i stosowania nowoczesnych metod unieszkodliwiania odpadów zostały szczegółowo przedstawione w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami (GPGO) - stanowiącym integralną część niniejszego Gminnego Programu Ochrony Środowiska.

W GPGO zostały wytyczone, zgodnie z obowiązującymi wymogami przepisów i przewidywanymi unormowaniami oraz planami wyższego szczebla (KPGO, WPGO, PPGO) - cele do osiągnięcia dla gminy, wyznaczone limity i określone kierunki działań oraz zadania do realizacji.

Reasumując planuje się: rozwijanie selektywnej zbiórki (w tym odpadów opakowaniowych i komunalnych odpadów niebezpiecznych), podniesienie jej skuteczności, kontynuację i intensyfikację edukacji ekologicznej mieszkańców gminy, likwidację „dzikich” wysypisk, deponowanie odpadów komunalnych na składowisku gminnym w m. Niedalino do roku 2009 (wg WPGO); po roku 2009 zamknięcie, rekultywację składowiska gminnego i kontynuację monitoringu po zamknięciu tego składowiska oraz docelowo kierowanie strumienia odpadów z terenu gminy do regionalnego ZZO w Sianowie (Zakładu Zagospodarowania Odpadów), wyposażonego w instalacje (m.in. kompostownię, linię segregacji odpadów, składowisko regionalne, kwaterę na odpady azbestowe, magazyn odpadów niebezpiecznych itd.), które pozwolą osiągnąć gminie wymagane limity w zakresie odzysku i unieszkodliwiania poszczególnych strumieni odpadów. Docelowo planowane scentralizowanie składowania odpadów na jednym w regionie składowisku (w regionalnym ZZO Sianów), spełniającym standardy i wymogi obowiązujących przepisów, zmniejszy zagrożenie dla środowiska, a systematyczna kontrola obiektu poprzez badania monitoringowe (zgodnie z obowiązującymi przepisami) pozwoli na odpowiednio wczesne wykrycie i zapobieżenie lub zminimalizowanie ewentualnych zagrożeń dla środowiska.

Propagowanie gospodarczego wykorzystania odpadów

Zakłada się systematyczny wzrost wykorzystania odpadów z sektora gospodarczego zarówno surowcowego jak i energetycznego.

Eksploatacja i monitoring składowiska gminnego do roku 2009. Po roku 2009 rekultywacja i monitoring składowiska gminnego. Docelowo kierowanie odpadów do regionalnego ZZO Sianów.

Zgodnie z Wojewódzkim i Powiatowym Planem Gospodarki Odpadami założono dla **gminy Świeszyno** eksploatację i monitoring gminnego składowiska odpadów w **m. Niedalino** do roku 2009, a po roku 2009 zamknięcie i rekultywację oraz monitorowanie tego obiektu.

Docelowo planuje się wg WPGO i PPGO kierowanie odpadów z terenu gminy do regionalnego ZZO Sianów - wyposażonego w linię segregacji odpadów, kompostownię, składowisko i inne instalacje umożliwiające osiągnięcie przez gminę wymaganych limitów w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów - wyznaczonych w GPGO zgodnie z planami wyższego szczebla (KPGO, WPGO, PPGO).

**Ograniczenie ilości odpadów komunalnych.
Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów i ich przetwórstwo.
Kierowanie odpadów segregowanych do regionalnego ZZO Sianów.**

Rozwijanie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz spełnianie wymogów odnośnie dopuszczonych limitów przyczyni się do stopniowego zmniejszania udziału odpadów o cechach surowców wtórnych (zwłaszcza odpadów opakowaniowych) w strumieniu odpadów kierowanych na składowisko, dzięki temu nastąpi oszczędność wykorzystania jego pojemności.

Szczegółowy plan działań, cele, limity i harmonogram zadań zawarte zostały w **GPGO**.

Istotnym elementem gospodarki odpadami jest zorganizowanie systemu odbioru usuwanych przez mieszkańców tzw. odpadów problemowych, do których należą niebezpieczne dla środowiska zużyte baterie, akumulatory, zużyte leki, świetlówki, resztki farb i lakierów, opakowania po środkach ochrony roślin, zużyty sprzęt AGD i RTV itd. Planowane rozwiązania zawiera Gminny Plan Gospodarki Odpadami (GPGO), m.in. utworzenie GPZON (Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych). Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki i limitów odzysku odpadów o charakterze niebezpiecznym z odpadów komunalnych przyczyni się do zmniejszenia potencjalnego zagrożenia dla środowiska, kierowanych na składowisko, odpadów komunalnych. Zebrane selektywnie odpady niebezpieczne poprzez GPZON, magazyn odpadów niebezpiecznych w regionalnym ZZO Sianów, sieć punktów odbioru w aptekach, sklepach AGD, stacjach paliw, zostaną w bezpieczny sposób przetransportowane i unieszkodliwione w instalacjach posiadających stosowne zezwolenia.

Docelowo korzystanie przez gminę z regionalnego ZZO Sianów (Zakładu Zagospodarowania Odpadów) umożliwi spełnienie wymaganych limitów odzysku i recyklingu, pozwoli na odciążenie strumienia odpadów komunalnych i zagospodarowanie odpadów biodegradowalnych (kompostownia), odpadów opakowaniowych (linia segregacji), wielkogabarytowych (linia demontażu).

CEL 4. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA (POWIETRZE, HAŁAS)

Sukcesywne ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, głównie ze źródeł rozproszonych

Należy oczekiwać, że w przyszłości utrzymywać się będzie tendencja spadku zagrożenia powodowanego przez zakłady przemysłowe, natomiast coraz większy udział w zanieczyszczeniu powietrza będzie miała rosnąca emisja pochodząca z sektora bytowo-komunalnego: lokalnych kotłowni i gospodarstw indywidualnych, czy zakładów usługowych, ogrzewanych w indywidualnych systemach grzewczych o niskiej sprawności wykorzystania paliwa, a także rozwój motoryzacji.

Według przepisów krajowych ochrona powietrza oparta jest o zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczanie lub eliminowanie wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu lub utrzymanie ich na poziomie dopuszczalnych wielkości. Jednym ze sposobów realizacji ww. zasad jest przeprowadzenie termomodernizacji, zarówno w skali indywidualnego odbiorcy jak i zakładów, która pozwala na redukcję zużycia energii nawet o 60 %, co automatycznie oznacza ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Bardzo duże znaczenie w tym zakresie będzie miało prowadzenie odpowiedniej polityki informacyjnej uświadamiającej również korzyści ekonomiczne, jakie są możliwe do osiągnięcia.

Ograniczanie niskiej emisji

Ograniczanie niskiej emisji będzie następować w wyniku rozbudowy sieci gazyfikacyjnej na terenie gminy, modernizacji kotłowni lokalnych. Na terenach, gdzie względy ekonomiczne nie pozwolą na rozwój gazyfikacji w znaczącym stopniu wykorzystywane będą lokalne zasoby energii odnawialnej i wprowadzane takie źródła energii, jak gaz płynny lub olej opałowy.

Oprócz emisji zanieczyszczeń typowych przy spalaniu tradycyjnych paliw (m.in. odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne i substancji zakwaszających), dodatkowym problemem jest fakt spalania w paleniskach domowych materiałów powodujących emisje specyficznych substancji do powietrza (opakowania z tworzyw sztucznych, butelki PET itp.). Istotnym jest zatem prowadzenie edukacji i uświadomienie zagrożeń, jakie mogą one stwarzać.

Poprawa stanu technicznego dróg i pojazdów

Niezbędne jest rzetelne egzekwowanie okresowych kontroli stanu technicznego pojazdów. Pojazdy w złym stanie technicznym powinny być zatrzymywane i nie dopuszczane do ruchu. Emisję ze źródeł ruchomych reguluje w UE szereg dyrektyw ustanawiających wymogi techniczne i dopuszczalne wartości dla zanieczyszczeń, które stopniowo będą wprowadzane w Polsce.

Bardzo duże znaczenie będzie miało podniesienie standardu dróg i poprawa ich stanu technicznego. W obliczu bardzo szybkiego rozwoju motoryzacji konieczne jest rozbudowywanie i modernizacja infrastruktury drogowej. W związku z tym prowadzona będzie systematyczna modernizacja odcinków dróg na terenie gminy.

Zmniejszenie uciążliwości hałasu

Najbardziej uciążliwym na terenie gminy źródłem hałasu jest hałas komunikacyjny - kolejowy i drogowy. Przy czym ten ostatni, z uwagi na rozwój motoryzacji stanowić będzie największe zagrożenie w nadchodzących latach. Coraz częściej problem ten dotyczy nie tylko mieszkańców terenów znajdujących się w pobliżu większych tras komunikacyjnych, ale także dróg dojazdowych i okolic.

W "II Polityce Ekologicznej Państwa" za cel w horyzoncie czasowym do roku 2010 uznano, m.in. ograniczenie hałasu na obszarach wokół lotnisk, terenów przemysłowych oraz głównych dróg i szlaków kolejowych do poziomu nie przekraczającego w porze nocnej 55 dB (poziom równoważny) i 65 dB (chwilowe przekroczenia).

Rozwiązania prawne obowiązujące w Polsce w zakresie ochrony przed hałasem są zbliżone do modelu funkcjonującego w Unii Europejskiej, który koncentruje się na regulowaniu dopuszczalnego poziomu hałasu emitowanego przez indywidualne źródła.

Ograniczenie negatywnego wpływu hałasu komunikacyjnego

W celu ograniczenia negatywnego wpływu hałasu komunikacyjnego, zwłaszcza drogowego zakłada się możliwość odcinkowego wprowadzenia zabezpieczeń akustycznych w postaci ekranów dźwiękochłonnych lub zieleni izolacyjnej (po przeprowadzeniu uprzednich pomiarów hałasu, ekspertyz, które wskazałyby odcinki lokalizacji i konieczność zastosowania określonych zabezpieczeń). Ponadto do zmniejszenia hałasu przyczyniać się będzie systematyczne podnoszenie jakości dróg (m.in. w wyniku ich modernizacji).

CEL 5. RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA SUROWCÓW

Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii

Lokalnie alternatywą dla spalania paliw tradycyjnych jest wykorzystanie źródeł energii, tj.: biomasa, energia wód płynących i energia słoneczna. Obowiązek uwzględnienia wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w polityce społeczno - gospodarczej i politykach sektorowych wynika nie tylko z polityki UE, ale również z rezolucji Sejmu RP z 1999 r. W II Polityce Ekologicznej Państwa za cel do 2010 r. uznano co najmniej podwojenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w stosunku do 2000 r. Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii wymaga jednak szczegółowej analizy możliwych do osiągnięcia korzyści.

CEL 6. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

**Wyeliminowanie źródeł zanieczyszczeń powierzchni ziemi.
Przywrócenie środowiska gruntowo - wodnego miejsc zdegradowanych do
stanu właściwego.**

Podejmowane będą działania w celu eliminacji źródeł zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie gminy, tj.:

- § sukcesywna likwidacja „dzikich” wysypisk, zwłaszcza na terenach leśnych i przy ciekach, (w tym likwidacja „dzikiego” wysypiska odpadów zlokalizowanego w m. Chałupy dz. nr 252 obr. ew. Świeszyno, o powierzchni 0,59 ha, ilości zdeponowanych odpadów łącznie: 500 Mg) powodującego zanieczyszczenie środowiska gruntowo – wodnego odciekami z odpadów komunalnych;
- § sukcesywna likwidacja szamb (powodujących na skutek nieuszczelności zanieczyszczenia środowiska gruntowo – wodnego);
- § budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojówkę;
- § wykonywanie nasadzeń ochronnych na terenach narażonych na erozję;
- § prowadzenie właściwie eksploatacji składowiska gminnego, a po zamknięciu tego obiektu wykonanie jego rekultywacji.

Ponadto właściciel terenu byłej Jednostki Wojskowej w Zegrzu Pomorskim jest zobowiązany do usunięcia zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego substancjami ropopochodnymi i przywrócenia środowiska na ww. obszarze do stanu właściwego (poprzez m.in. sczerpanie paliwa).

CEL 7. RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

**Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej oraz
rozwój systemu obszarów chronionych.**

Rekomenduje się - zgodnie z „Waloryzacją przyrodniczą Gminy Świeszyno” (opracowaną w 2002 r.) oraz ustawą z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880) - do objęcia ochroną prawną objekty i obszary na terenie gminy o walorach kwalifikujących do uznania za:

- § rezerwat przyrody (1),
- § obszar chronionego krajobrazu (1),
- § użytki ekologiczne (12),
- § pomniki przyrody (15).

Szczegółowy opis ww. obiektów i obszarów zamieszczono w części diagnostycznej niniejszego opracowania. Powołanie tych form ochrony prawnej przyrody na obszarze gminy

wiązać się będzie z wprowadzeniem i koniecznością przestrzegania wymogów określonych w ww. ustawie o ochronie przyrody oraz odpowiednio uwzględnieniem ich w planie zagospodarowania przestrzennego gminy.

Głównym celem w ochronie przyrody na terenie gminy jest:

- zachowanie i ochrona przed nieuzasadnionym przekształceniem istniejących obszarów i obiektów przyrodniczych objętych ochroną prawną, przestrzeganie wymogów prawnych dotyczących tych form ochronnych,
- zabezpieczenie cennych wartości i ochrona bioróżnorodności poprzez wprowadzenie nowych ww. form ochrony prawnej.

Ponadto zakłada się: zwiększenie powierzchni leśnej gminy poprzez zalesienie gruntów rolnych, które wypadły z produkcji oraz zalesienie obszarów o małej odporności ekologicznej (stref wododziałowych, obszarów źródliskowych, zboczy dolin rzecznych).

Zgodnie z "II Polityką Ekologiczną Państwa" wspierane powinny być takie formy i sposoby zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, które sprzyjają zachowaniu i wzrostowi różnorodności biologicznej. W tym celu na terenie gminy intensywne rolnictwo będzie ograniczane do obszarów charakteryzujących się glebami o dobrej jakości, na jakich już dzisiaj jest prowadzone, zaś tereny o wyższych walorach przyrodniczych będą przeznaczane pod ekstensywne gospodarowanie.

Zakłada się ograniczanie do niezbędnego minimum stosowania dużych dawek środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, jako że powoduje to przyrodniczą degradację, nie tylko pól ornych, ale też obszarów przyległych. Z intensyfikacją rolnictwa wiąże się, m.in. likwidacja oczek wodnych, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, zbyt intensywny wypas lub koszenie, którym to zjawiskom będzie się zapobiegać.

CEL 8. PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM

Kontrola i wyznaczenie optymalnych tras przewozu substancji niebezpiecznych oraz kontrola techniczna instalacji i obiektów mogących w wypadku awarii spowodować zagrożenie środowiska.

W celu przeciwdziałania poważnym awariom są: prowadzone przez odpowiednie służby systematyczne kontrole przewozów substancji niebezpiecznych, stanu technicznego pojazdów, czasu pracy kierowców oraz wyznaczane optymalne trasy przewozu substancji niebezpiecznych.

Odpowiednie służby techniczne nadzorują instalacje i obiekty, mogące w przypadku zaistnienia awarii powodować zagrożenia środowiska, tj.:

- gazociąg wysokoprężny, przecinający obszar gminy z Bonina do Starych Bielic, ze stacją redukcyjną w Chałupach (zagrożenie - w przypadku np. uszkodzenia, rozszczelnienia instalacji),
- zaporę Hajka na Radwi (zagrożenie - w przypadku, gdyby uległa katastrofie hydrotechnicznej - kilkunastokilometrowy odcinek dna doliny uległby znaczącemu przemodelowaniu).

CEL 9. ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ - EDUKACJA EKOLOGICZNA

Prowadzenie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży w szkołach oraz kampanii informacyjno – edukacyjnych dla mieszkańców gminy.

W zakresie edukacji ekologicznej zakłada się działania, m.in.:

- podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w dziedzinie ochrony środowiska poprzez prowadzenie kampanii informacyjno - edukacyjnych,
- integrowanie mieszkańców gminy wokół problemów ochrony środowiska na terenie gminy,
- prowadzenie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży w szkołach na terenie gminy,
- współpraca Władz Gminy z placówkami oświatowymi, (m.in. przy organizowaniu akcji „sprzątania świata”, konkursów ekologicznych w szkołach itp.), współpraca z organizacjami ekologicznymi działającymi w regionie.

CEL 10. MONITORING ŚRODOWISKA

Wykorzystanie wyników badań monitoringowych środowiska, prowadzonych na terenie gminy, do oceny efektywności realizacji Gminnego Programu Ochrony Środowiska

Wyniki badań monitoringowych środowiska na terenie gminy będą wykorzystywane do oceny efektywności realizowanych działań, zawartych w niniejszym Programie, mających na celu poprawę jakości środowiska w gminie. Będą one pomocne jako wskaźniki (mierniki stanu środowiska) przy sporządzaniu okresowych raportów z realizacji niniejszego Programu. Obowiązek sporządzania ww. raportów wynika z art. 18 ustawy z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) - z wykonania Gminnego Programu Ochrony Środowiska Wójt Gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy.

Rozwój monitoringu powietrza atmosferycznego

Niska emisja, pochodząca głównie z lokalnych kotłowni i gospodarstw indywidualnych stanowi lokalnie poważny problem. Niska emisja jest zagadnieniem trudnym do szybkiego rozwiązania ze względu na brak informacji o rozkładzie przestrzennym emisji, a także bardzo duże rozproszenie jej źródeł. Dodatkowo, uciążliwości związane z niską emisją charakteryzują się sezonowością - wyraźnie wzrastają w sezonie grzewczym, zaś w lecie ich znaczenie jest niewielkie. Konieczne jest rozwinięcie monitoringu, który pozwoliłby pozyskać informacje o poziomie emisji na poszczególnych obszarach i wyznaczyć rejon, w jakim w pierwszej kolejności powinna być ona ograniczana.

Monitoring wód podziemnych i powierzchniowych

Badania monitoringowe wód podziemnych i powierzchniowych prowadzone będą w dalszym ciągu na terenie gminy przez odpowiednie instytucje i służby ochrony środowiska (PIG, WIOŚ) w wyznaczonych punktach pomiarowych.

Duże znaczenie gospodarcze oraz występujące powszechnie zagrożenie wód podziemnych zmusza do prowadzenia stałej ich kontroli. Dobrze rozwinięty monitoring ma na celu

wspomaganie działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia ujemnego wpływu czynników antropogenicznych oraz określenia trendów i dynamiki zmian jakości wód podziemnych.

Jakość wód podziemnych na obszarze **gminy Świeszyno** jest dobra (wg badań WIOŚ - w ostatnich latach klasa I a). Celem jest utrzymanie jej na dotychczasowym poziomie. Badania monitoringowe pozwalają na systematyczną kontrolę i ocenę jakości wód podziemnych.

Zakłada się podwyższenie jakości wód powierzchniowych na obszarze gminy na skutek prowadzenia działań w zakresie sukcesywnej eliminacji źródeł ich zanieczyszczeń (głównie uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie i ograniczenie spływów powierzchniowych nawozów). Badania monitoringowe i ocena stanu wód powierzchniowych w gminie będą odzwierciedlały efektywność założonych w niniejszym Programie działań na rzecz poprawy czystości wód rzek i jezior.

Monitoring hałasu

Dotychczas (wg danych WIOŚ Delegatura w Koszalinie) nie prowadzono na terenie **gminy Świeszyno** pomiarów emisji hałasu. Materiałem wyjściowym do podjęcia jakichkolwiek działań ograniczających jego emisję jest dokładne rozpoznanie miejsc przekroczenia norm. W związku z tym należałoby przeprowadzić badania klimatu akustycznego w miejscach najbardziej zagrożonych jego oddziaływaniem (odcinki dróg i linii kolejowej). W PPOŚ założono opracowanie map akustycznych dla obszaru powiatu.

Monitoring gminnego składowiska odpadów

Prowadzenie badań monitoringowych gminnego składowiska odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami w fazie eksploatacji składowiska i po jego zamknięciu.

6.2. Cele ekologiczne do roku 2008

Cele ekologiczne krótkoterminowe - do roku 2008 dla **Gminy Świeszyno** sformułowano zgodnie z programami ochrony środowiska szczebla wyższego (WPOŚ i PPOŚ) oraz określono kierunki działań dla osiągnięcia tych celów.

Wiele kierunków działań znajdujących swoje zapisy w okresie krótkoterminowym do roku 2008 jest do ciągłego wdrażania. Ich zapis w strategii krótkoterminowej ma za zadanie podkreślenie dużej wagi i konieczności ich wdrażania już w krótkim horyzoncie czasowym.

Planowane cele do osiągnięcia do roku 2008 w zakresie gospodarki odpadami, zostały przedstawione szczegółowo wraz z wyznaczonymi limitami w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami (GPGO), który stanowi integralną część niniejszego Gminnego Programu Ochrony Środowiska (GPOŚ). Poniżej zamieszczono główne cele krótkoterminowe w zakresie gospodarki odpadami.

CEL 1. „GORĄCE PUNKTY”

- Przywrócenie środowiska na terenie byłej Jednostki Wojskowej w m. Zegrze Pomorskie do stanu właściwego

CEL 2. GOSPODARKA WODNA

- Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych i ochrona zasobów wód podziemnych
- Modernizacja stacji uzdatniania wody
- Budowa nowych odcinków i modernizacja sieci wodociągowej
- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej
- Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych

CEL 3. GOSPODARKA ODPADAMI

- Minimalizowanie ilości odpadów powstających, wzrost stopnia ich wykorzystania, zwiększenie bezpieczeństwa składowania i stosowanie nowoczesnych metod unieszkodliwiania odpadów
- Objęcie zorganizowaną obsługą w zakresie odbioru odpadów komunalnych ~100% mieszkańców gminy
- Rozwijanie systemu selektywnej zbiórki, w tym odpadów opakowaniowych i komunalnych odpadów niebezpiecznych
- Składowanie odpadów komunalnych na składowisku gminnym (do roku 2009)
- Kierowanie odpadów segregowanych do regionalnego ZZO Sianów

CEL 4. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA (POWIETRZE, HAŁAS)

- Sukcesywne ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, głównie ze źródeł rozproszonych
- Modernizacja kotłowni węglowych na olejowe lub gazowe
- Rozbudowa sieci gazowych
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych
- Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy

CEL 5. RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA SUROWCÓW

- Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii

CEL 6. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

- Wyeliminowanie źródeł zanieczyszczeń powierzchni ziemi
- Przywrócenie środowiska gruntowo-wodnego miejsc zdegradowanych do stanu właściwego

CEL 7. RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

- Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej
- Rozwój systemu obszarów chronionych
- Wprowadzenie nowych form ochrony przyrody

CEL 8. PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM

-
- Kontrola i wyznaczenie optymalnych tras przewozu substancji niebezpiecznych
 - Kontrola techniczna instalacji i obiektów mogących w wypadku awarii spowodować zagrożenie środowiska

CEL 9. ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ – EDUKACJA EKOLOGICZNA

- Prowadzenie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży w szkołach
- Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych dla mieszkańców gminy

CEL 10. MONITORING ŚRODOWISKA

- Wykorzystanie wyników badań monitoringowych środowiska, prowadzonych na terenie gminy, do oceny efektywności realizacji Gminnego Programu Ochrony Środowiska
- Rozwój monitoringu powietrza atmosferycznego
- Monitoring wód podziemnych i powierzchniowych
- Monitoring gminnego składowiska odpadów

7. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ I URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Zadania do realizacji w niniejszym Gminnym Programie Ochrony Środowiska podano wg listy celów sformułowanych w Programach wyższego szczebla (WPOŚ i PPOŚ):

- Cel 1.** „Gorące punkty”
- Cel 2.** Gospodarka wodna
- Cel 3.** Gospodarka odpadami
- Cel 4.** Poprawa jakości środowiska (powietrze, hałas)
- Cel 5.** Racjonalizacja użytkowania surowców
- Cel 6.** Ochrona powierzchni ziemi
- Cel 7.** Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych
- Cel 8.** Przeciwdziałanie poważnym awariom
- Cel 9.** Zwiększenie świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna
- Cel 10.** Monitoring środowiska.

Przyjęte do wdrożenia rozwiązania techniczno-organizacyjne poddano analizie w zakresie kosztów w celu określenia nakładów finansowych na ich realizację oraz sposobu finansowania. Dla obniżenia ponoszonych jednorazowo nakładów inwestycyjnych założono wdrażanie etapowe kolejnych zadań.

Harmonogram realizacji poszczególnych zadań, wynikających z niniejszego Programu, dostosowywany będzie do możliwości pozyskiwania środków finansowych.

HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚWIESZYNO
DO ROKU 2007, Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2012

CEL 1. „GORĄCE PUNKTY”

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 – 2012	
I. 1. Rekultywacja terenów zdegradowanych	I. 1.1. Rekultywacja terenu po byłej jednostce wojskowej nr 1133 w m. Zegrze Pomorskie oraz wykonanie zabezpieczeń chroniących środowisko gruntowo – wodne	Właściciel terenu	koszt - wg ekspertyz				Środki własne - właściciela terenu fund. ochr. środ.

CEL 2. GOSPODARKA WODNA

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 – 2012	
II. 1. Modernizacja ujęć i stacji uzdatniania wody w celu dostosowania jakości wody do picia	II. 1.1. Modernizacja ujęcia wody - w m. Konikowo 2007r. – 100 tys. zł	Gmina	-	-	100	-	Środki własne, f. ochr. śr., f. unijne
	II. 1.2. Modernizacja stacji wodociagowych: - w m. Kurozwęcz 2005r. – 50 tys. zł - w Giezkowie, Dunowie, Bardzlinie, Golicy, Niedalinie 2008-2012r. – 250 tys. zł	Gmina	50	-	-	250	Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne
II. 2. Budowa i modernizacja sieci wodociagowej	II. 2.1. Budowa sieci wodociagowej: - w m. Olszak 2007r. – 100 tys. zł - dla m. Brzeźniki, Bagno, Biała Kępa 2008-2012r. 240 tys. zł	Gmina, Prywatni właśc.	-	-	100	240	Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne
	II. 2.2. Modernizacja sieci wodociagowych: - proj. modern. sieci wodoc. dla m. Niedalino 2005r. - modern. wodoc. w m. Niedalino 2006r. 160 tys. zł - proj. bud. na modern. sieci dla m. Dunowo 2006r. - modern. wodoc. m. Dunowo 2007r. 200 tys. zł - modern. wodoc. w m. Zegrze Pomorskie i Zegrzynie 2008–2012r. 180 tys. zł	Gmina	10	160	200	180	Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne
II. 3. Poprawa działania systemów melioracji	II. 3.1. Modernizacja rowów melioracyjnych: - rów CJ w Świeszynie – 2005 r. - rów CJ w Świeszynie – 2006 r. - w Świeszynie – rów CJ i jego dopływów – 2007 r. - na terenie m. Konikowo – 2008 – 2012 r.	Gmina	10	10	10	40	Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne
II. 4. Uporządkowanie gospodarki ściekowej	II. 4.1. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej: - m. Nieklonice 2005r. 210 tys. zł - m. Konikowo 2005r. 1 698 tys. zł - m. Świeszyno 2005r. 3 016 tys. zł - m. Mierzym 2005r. 80 tys. zł, 2006r. 603 tys. zł - m. Zegrze Pomorskie 2006r. 466 tys. zł - m. Dunowo 2005r. 10 tys. zł, 2007r. 542 tys. zł - m. Niedalino 2005r. 10 tys. zł, 2008r. 2 452 tys. zł	Gmina	5 024	1 069	542	2 452	Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne
	II. 4.2. Budowa oczyszczalni ścieków dla m. Dunowo – 2006 r. – 3 000 tys. zł	Gmina	-	3 000	-	-	Środki własne, f. ochr. śr., f. unijne
	II. 4.3. Modernizacja oczyszczalni ścieków w m. Zegrze Pomorskie – 2007 r. – 1 000 tys. zł	Gmina	-	-	1 000	-	Środki własne, f. ochr. śr., f. unijne

	II. 4.4. Montaż przydomowych oczyszczalni ścieków (na terenach bez kanalizacji sanitarn. 4 szt./rok)	Gmina, mieszkańcy	20	20	20	80	Środki własne, f. ochr. śr., f. unijne
--	---	-------------------	----	----	----	----	--

CEL 3. GOSPODARKA ODPADAMI

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 – 2012	
III. Gospodarka odpadami – zadania razem (wg GPZO)		Gmina, ZZO Sianów		1 039		986	Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne

CEL 4. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA (POWIETRZE, HAŁAS)

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 – 2012	
IV. 1. Eliminowanie węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowanie go innymi, bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła	IV. 1.1. Modernizacja kotłowni węglowej na olej opałowy: - w m. Zegrze Pomorskie – blok 25 – 2006 r. - Szkoła Podstawowa - Zegrze Pomorskie – 2008 r.	Właściciele obiektów, Gmina	-	50	-	50	Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne
	IV. 1.2. Budowa sieci gazowych: - dla m. Dunowo, Giezkowo, Jarzyce – 2007 r. - dla m. Zegrze Pomorskie, Sierania – 2008 - 2012 r.	Właściciele obiektów, Gmina	-	-	1 000	1 200	Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne
IV. 2. Zmniejszenie zużycia paliw i emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego	IV. 2.1. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych 2007 – 2012 r.	Gmina, Wspólnoty Mieszkaniowe, Właściciele obiektów	-	-			Środki własne, fund. ochr. środ.
IV. 3. Ograniczenie emisji hałasu do środowiska	IV. 3.1. Przeprowadzenie pomiarów i opracowanie map akustycznych (odc. linii kolejowej, dróg) 2005 - 2006 r. IV. 3.2. Poprawa nawierzchni dróg 2005 – 2012 r. IV. 3.3. Budowa ekranów akustycznych, zakładanie pasów zieleni ochronnej (izolacyjnej) 2007 – 2012 r.	Zarządcy, Wojewoda, Samorząd powiatowy					Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne

CEL 5. RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA SUROWCÓW

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 - 2012	
V. 1. Zwiększenie energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych	V. 1.1. Opracowanie programu rozwoju energetyki opartej o surowce odnawialne, 2006 r.	Samorząd województwa, Samorządy gminne	-		-	-	Przedsiębiorstwa, fund. ochr. środ.

CEL 6. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 - 2012	
VI. 1. Rekultywacja terenów zdegradowanych	VI. 1.1. Rekultywacja terenu po byłej jednostce wojskowej nr 1133 w m. Zegrze Pomorskie i wykonanie zabezpieczeń chroniących środowisko gruntowo – wodne	Właściciel terenu	koszt - wg ekspertyz				Środki własne właściciela terenu fund. ochr. środ.
VI. 2. Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń pochodzących z działalności rolniczej	VI. 2.1. Budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojówkę w gospodarstwach rolnych	Gmina, rolnicy	10	10	10	40	Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne
VI. 3. Ochrona gleb przed erozją	VI. 3.1. Program zalesień dla gleb erodowanych 2006 r. VI. 3.2. Zalesienia gleb erodowanych 2007 – 2012 r.	Nadleśnictwa, Właściciele terenu		50			Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne

CEL 7. RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 - 2012	
VII. 1. Tworzenie zwartych powierzchni leśnych	VII. 1.1 Zalesienia gleb klasy VI	Właściciele gruntów, Nadleśnictwa	200				Środki własne, fund. ochr. środ.
VII. 2. Tworzenie nowych, ochrona istniejących obszarów chronionych i prowadzenie zabiegów konserwatorskich	VII. 2.1 Utworzenie użytków ekologicznych, pomników przyrody i in.	Gmina, Nadleśnictwa	10				Środki własne, fund. ochr. środ.
	VII. 2.2 Prace konserwatorskie na istniejących obiektach chronionych i parkach wiejskich	Właściciele obiektów	30				Środki własne, fund. ochr. środ.

CEL 8. PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 - 2012	
VIII. 1. Zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych	VIII. 1.1. Kontrola przewozów substancji niebezpiecznych, stanu technicznego pojazdów. VIII. 1.2. Wyznaczenie optymalnych tras przewozu substancji niebezpiecznych.	Policja, Inspekcja Transp. Drogowego, Samorządy teryt., Zarządcy dróg, Wojewoda					Budżet państwa, fund. ochr. środ., fund. unijne

CEL 9. ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ – EDUKACJA EKOLOGICZNA

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 - 2012	
IX. 1. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, w tym dzieci i młodzieży szkolnej	IX. 1.1. Organizowanie akcji tj. „Sprzątanie świata”, zajęć dydaktycznych, kół zainteresowań, konkursów ekologicznych itp. w szkołach na terenie gminy IX. 1.2. Kampania informacyjno – edukacyjna społeczeństwa gminy IX. 1.3. Wprowadzenie „Małych projektów ekologicznych”	Gmina, Dyrekcje szkół, Organizacje ekologiczne pozarządowe		30			Środki własne, fund. ochr. środ., środki organizacji ekologicznych

CEL 10. MONITORING ŚRODOWISKA

KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA	JEDNOSTKI REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI, KOSZT REALIZACJI, tys. zł				ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
			2005	2006	2007	2008 - 2012	
X. 1. Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	X. 1.1. Prowadzenie badań w wyznaczonych punktach pomiarowych na terenie gminy	WIOŚ, PIG					Budżet państwa
X. 2. Monitoring powietrza atmosferycznego	X. 2.1. Prowadzenie badań w wyznaczonych punktach pomiarowych	WIOŚ					Budżet państwa
X. 3. Monitoring hałasu	X. 3.1. Opracowanie map akustycznych X. 3.2. Aktualizacja obszarów hałasu drogowego i kolejowego	Samorząd powiat. gmin, WIOŚ, Wojewoda					Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne

X. 4. Monitoring przyrody	X. 4.1. Wyznaczenie obszarów i form przyrodniczych do prowadzenia monitoringu X. 4.2. Wdrożenie monitoringu dla różnych form przyrody	WIOŚ, Samorządy teryt., Wojewoda		Budżet państwa, samorząd., fund. ochr. środ.
X. 5. Monitoring gminnego składowiska odpadów	X. 5.1. Prowadzenie badań monitoringowych wód podziemnych przy składowisku z piezometrów	Gmina, WIOŚ, Zarządca skład.		Środki własne, fund. ochr. środ.
X. 6. Monitoring odczuć społecznych	X. 6.1. Systematyczne prowadzenie badań społecznych	Samorząd powiat, gmin., Organiz. społeczne		Środki własne, fund. ochr. środ., fund. unijne

Źródło: Oprac. na podst. danych z: Urzędu Gminy, GPGO, PPOŚ, WPOŚ oraz WIOŚ Delegatura w Koszalinie

(PPOŚ - Powiatowy Program Ochrony Środowiska, WPOŚ – Wojewódzki Program Ochrony Środowiska, GPGO - Gminny Plan Gospodarki Odpadami)

8. MONITORING I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM, W TYM PROGRAMEM

Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Informacja o stanie środowiska jest niezbędna do ustanawiania priorytetów ochrony środowiska, do monitorowania, egzekwowania i przestrzegania przepisów ochrony środowiska, do integrowania polityki. Będzie służyć zarówno podejmującym decyzje, jak i społeczeństwu, sektorowi prywatnemu, pozarządowym organizacjom ekologicznym i wszystkim zainteresowanym grupom.

TABELA 8-1

WSKAŹNIKI MONITORINGU REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA - GMINA ŚWIESZYNO

WYSZCZEGÓLNIENIE	WSKAŹNIKI MONITORINGU REALIZACJI PROGRAMU		
	stan aktualny	poziom dla 2007 r.	poziom dla 2012 r.
Zwodociągowanie	~96,5 %	~99 %	~100 %
Skanalizowanie lub doposaż. w oczyszczalnie przydomowe	~40,3 %	~60 %	~90 %
Emisja SO ₂ (śr. roczna)	3,9 µg/m ³	3,4 µg/m ³	2,8 µg/m ³
Emisja NO ₂ (śr. roczna)	7,2 µg/m ³	6,5 µg/m ³	5,8 µg/m ³
Wody powierzchniowe	rzeka Czarna – kl. III rzeka Radew – kl. II	rzeka Czarna – kl. III/II rzeka Radew – kl. I/II	rzeka Czarna – kl. II rzeka Radew – kl. I
Wody podziemne	klasa I a	klasa I a	klasa I a
Obsługa w zakresie odbioru odpadów od mieszkańców	odpady zmieszane i segregowane ~89 %	odpady zmieszane i segregowane ~100 %	odpady zmieszane i segregowane ~100 %

Źródło: Oprac. na podst. danych Urzędu Gminy, PEP, WPOŚ, PPOŚ, GPGO

8.1. Monitoring stanu środowiska i monitoring polityki ekologicznej

Monitoring - system kontroli stanu środowiska - jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Monitoring polityki ochrony środowiska oznacza, że wdrażanie Programu będzie podlegało regularnej ocenie. Monitoring ten będzie obejmował:

- § określenie stopnia wykonania działań,
- § określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- § ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- § analizę przyczyn tych rozbieżności.

Koordynator wdrażania programu będzie ocenił co dwa lata stopień wdrożenia Programu. Do 2007 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2007 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wkład dla następnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane działania na lata 2008-2012, z uszczegółowieniem działań na lata, tj. 2008 i 2009. Ten cykl będzie się powtarzał co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej co cztery lata i polityki długoterminowej co sześć lat.

8.2. Zarządzanie Programem

Efektywne wdrażanie niniejszego Programu wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także dobrej współpracy między wszystkimi instytucjami (organizacjami) włączonymi w zagadnienia ochrony środowiska. Wdrażanie polityki długoterminowej oraz strategii krótkoterminowej rozpocznie się w okresie zmian systemu prawnego, wynikających z dostosowywania polskiego ustawodawstwa do przepisów Unii Europejskiej. Zmiany te mogą mieć wpływ na strukturę zarządzania środowiskiem, a co za tym idzie na strukturę zarządzania Programem.

8.3. Harmonogram weryfikacji celów i kierunków działań oraz terminów przygotowywania raportów z wykonania Programu

Ustawa z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska, art. 18, (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) nakłada na Wójta Gminy obowiązek sporządzenia co 2 lata raportu z wykonania Gminnego Programu Ochrony Środowiska (GPOŚ) i przedłożenia go Radzie Gminy.

Harmonogram weryfikacji celów i kierunków działań oraz terminów przygotowywania raportów z wykonania Programu - zamieszczono jako załącznik do niniejszego opracowania.

Wdrożenie systemów informatycznych oraz modyfikacja systemu statystyki publicznej, państwowego monitoringu środowiska i pozostałych mechanizmów nadzoru i kontroli - umożliwi dokonywanie co 2 lata oceny realizacji gminnych programów ochrony środowiska oraz oceny realizacji programów naprawczych poszczególnych komponentów środowiska.

8.4. Edukacja ekologiczna

Podstawowe znaczenie dla szerokiego, społecznego udziału w urzeczywistnianiu celów ekologicznych ma odpowiednia edukacja ekologiczna oraz zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o środowisku i stworzenie instytucjonalnego zabezpieczenia dla wyrażania przez społeczeństwo swoich opinii i wpływania na podejmowane, istotne dla środowiska decyzje.

Znaczenie edukacji ekologicznej jako istotnego elementu ochrony środowiska będzie rosło w najbliższych latach. Zgodnie z założeniami "II Polityki Ekologicznej Państwa" do głównych celów i działań w perspektywie do roku 2010 należy zaliczyć prowadzenie działań na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej i kształtowania opinii społeczeństwa. Promowane będzie umiarkowane użytkowanie zasobów biologicznych i praktyki oszczędnego i rozsądnego gospodarowania.

Edukacja ekologiczna będzie kontynuowana i rozwijana w gminie począwszy od przedszkoli i szkół podstawowych oraz wśród społeczności lokalnej gminy. W prowadzeniu edukacji będzie wykorzystywany potencjał pozarządowych organizacji ekologicznych (np. Liga Ochrony Przyrody, Polski Klub Ekologiczny, Inspektorzy Straży Ochrony Przyrody i in.).

W placówkach oświatowych na terenie gminy będzie kontynuowane organizowanie konkursów ekologicznych, akcji zbiorowych, m.in. "Sprzątanie świata". Poprzez edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju upowszechniana będzie wiedza wśród dzieci i młodzieży, o tym jak wpływa na stan środowiska działalność ludzka, jak powinna być realizowana, aby jej efekty nam nie szkodziły oraz jakie podstawy należy nabyć wobec życia w środowisku przyrodniczym, kulturowym i społecznym.

Istotna inicjatywa, której gmina jest współorganizatorem polega na zapoznaniu i prezentacji potrzeb związanych z ochroną rzeki Radew mieszkańcom gminy, w pierwszej kolejności radnym, działaczom społecznym, sołtysom.

8.5. Upowszechnianie informacji o stanie środowiska i wykonaniu Programu

Obecnie informacja ekologiczna w Polsce dostępna jest dla społeczeństwa poprzez: publikacje Głównego Urzędu Statystycznego, publikacje Ministerstwa Środowiska, publikacje służb państwowych - Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwowy Zakład Higieny, Inspekcję Sanitarną, publikacje o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim jednostek naukowo-badawczych, publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe, Polski Klub Ekologiczny, Ośrodki i Centra Edukacji Ekologicznej, Fundacje Ekologiczne, prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej, programy telewizyjne i radiowe, targi i giełdy ekologiczne, plakaty, filmy, festiwale i konkursy ekologiczne, akcje edukacyjne i promocyjne, internet.

Gromadzenie i udostępnianie informacji dotyczących środowiska jest jednym z zadań, m.in. Inspekcji Ochrony Środowiska (IOŚ) - zgodnie z art. 28 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Zgodnie z tym założeniem IOŚ do celów swojej działalności włączyła zadania edukacji ekologicznej i szerokiego informowania społeczeństwa o faktycznym stanie środowiska oraz działaniach mających na celu jego ochronę, w tym również z realizacji wykonania założeń przyjętych w powyższym opracowaniu. W ramach realizacji tych zadań WIOŚ w Szczecinie prowadzi formy działalności, tj.:

- ⇒ opracowuje cyklicznie raporty o stanie środowiska na terenie województwa, które przekazywane są władzom lokalnym, placówkom oświatowym i bibliotekom oraz poprzez sieć wojewódzkich inspektoratów, wszystkim zainteresowanym na terenie kraju,
- ⇒ prowadzi w swoich placówkach zajęcia dydaktyczne dla dzieci i młodzieży szkół województwa,
- ⇒ pracownicy Wydziału i Działów Monitoringu Środowiska biorą udział w lekcjach o tematyce ekologicznej w szkołach województwa, uczestniczą w zajęciach metodycznych dla nauczycieli oraz związanych z tematyką ekologiczną szkoleniach organizowanych dla różnych jednostek.

Przedstawiciele WIOŚ zgodnie z wymaganiami wynikającymi z art. 8 a ust. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, przygotowują i przedstawiają radom powiatów i sejmiku województwa coroczną informację o stanie środowiska i podejmowanych działaniach na rzecz jego poprawy.

Ustawa z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska, art. 18, (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) nakłada na Wójta Gminy obowiązek sporządzenia co 2 lata raportu z wykonania Gminnego Programu Ochrony Środowiska (GPOŚ) i przedłożenia go Radzie Gminy.

HARMONOGRAM WDRAŻANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚWIESZYNO

LP.	LATA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	ITD.
1	Program ochrony środowiska do 2012r.									
1.1	Cele i zadania długookresowe				2008 2015				2012 2019	
1.2	Cele i zadania krótkookresowe		2006 2009		2008 2011		2010 2013		2012 2015	
2	Monitoring stanu środowiska									
2.1	Prowadzenie badań									
2.2	Wskaźniki stanu środowiska									
3	Ocena realizacji programu ochrony środowiska									
3.1	Monitoring osiągnięcia celów ekologicznych									
3.2	Monitoring realizacji celów i działań									
3.3	Monitoring postaw realizatorów									
3.4	Raporty z realizacji programu ochrony środowiska									
3.5	Monitoring społeczny									